

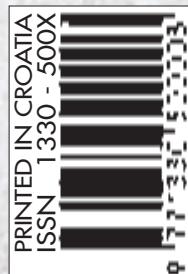
HRVATSKI VOJNIK

Broj 1. Godina I. 1. listopada 2004.

www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 7 KN

Poštovani čitatelji

Pred vama je novi časopis Ministarstva obrane za kojeg se nadamo da će vas pratiti na putu stasanja i razvoja u moderne oružane snage. I naš je put bio težak i trnovit. Počeo je u najtežim danima Domovinskog rata.

Od prvoga dana željeli smo biti vaš glas u javnosti i prikazati vaša nezaboravna postignuća tijekom rata.

Svjedoci smo kako se povjesni događaji zaboravljaju ako se o njima ne svjedoči, a mi smo pišući o vama i vašim postrojbama to željeli onemogućiti. Ako na tom putu stvaranja hrvatske države i Hrvatske vojske u nečemu i nismo uspjeli u potpunosti, ne

zamjerite, jer i mi smo učili. Tijekom trinaestogodišnjeg zajedničkog hoda uz mješčenik *Hrvatski vojnik*, pokrenuli smo i tjednik *Velebit*, koji je potom redizajniran i preimenovan u tjednik *Obrana*. U želji da u jednom sjedinimo najbolje iz oba časopisa, na početku smo novog i nadamo se najboljeg projekta do sada. Naziv *Hrvatski vojnik* nikada, pa kao što vidite ni sada nismo željeli mijenjati, jer on simbolizira hrvatskog vojnika koji je časno i ponosno branio svoju Domovinu. Vaše kao i naše zadaće, danas su bitno drukčije, ali ne manje zahtjevne od onih ratnih.

Predstavljamo vam časopis u novom ruhu, u kojem ćemo i dalje nastojati pratiti vaš hod prema ciljevima kojima zajedno težimo, ali i postignuća onih kojima se želimo pridružiti.

Želimo da novi *Hrvatski vojnik* bude informativniji, edukativniji i zanimljiviji, da bude časopis koji će rado uzeti u ruke i čitati ili ga potražiti na Internetu na kojem vam je također dostupan u cijelosti. Kako bismo to postigli, želimo i vas uključiti u njegovo stvaranje. Javljam se sa svojim idejama i prilozima, pa i kritikama za koje smatrate da bi obogatile sadržaj. Samo tako časopis će u punom smislu riječi biti vaš.

Glavni urednik
Željko STIPANOVIĆ

Željko Stipanović

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@moph.hr)
Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@moph.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@moph.hr)
Urednica rubrike: Marija Alvir
(marija.alvir@moph.hr)

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić,
Domagoj Vlahović, Josipa Perica
Fotografi: Tomislav Brandt, Davor Kirin,
Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Iva Dobravac
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Lektor: Lidiya Bogišić
Redaktor: Danica Pajic
Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852

Tajnica redakcije: Jasmina Augustić
tel: 4568-041;
fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.
Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu nakladnika.

Tisak:
AKD AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@moph.hr

U članstvu Europskog udruženja vojnih
novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2004.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Ministar obrane Berislav Rončević

Hrvatska prelazi s individu-
alne, teritorijalne obrane na
kolektivnu obranu, te stoga
neće trebati veliku vojsku,
jer će računati na pomoć
NATO saveza, ali s druge
strane morat će imati mobil-
nu vojsku koja će moći pružiti
pomoć napadnutoj članici

Strana 4

Najbolji među najboljima

U rujnu su dva hrvatska tima nastupila
na dva međunarodna vojna natjecanja u
Slovačkoj i Mađarskoj, te na oba odni-
jeli pobjede. Za postignut velik uspjeh
ministar Rončević uručio im je
pismena priznanja

Strana 8

Boeing 737 MMA

Zahvaljujući dobivanju ugovora za novi
višenamjenski mornarički avion ratne
mornarice Sjedinjenih Američkih Država
Boeing je snažno prodrio u novo područje
vejne tehnike, istisnuvši donedavno
neprijepornog Lockheed Martina i nje-
gov P-3C Orion

Strana 22

Oslo

Iako površinom velik kao
Zagreb u Oslu živi i/ili radi
upola manje ljudi. Krajnji
rezultat je da niti u osam
ujutro ili u pet popodne na
gradskim prometnicama
nema gužve

Strana 24

Berislav Rončević

Ministar obrane

Republike Hrvatske

- **novi časopis** mora biti u središtu događaja
- **negativne pojave u vojsci** u stalnom opadanju
- o **Studiji o profesionalizaciji** potrebna je šira argumentirana rasprava
- do **kraja godine** smanjuje se broj državnih službenika i namještenika

Radimo temeljito, strpljivo i dugoročno

Hrvatska prelazi s individualne, teritorijalne obrane na kolektivnu obranu, te stoga neće trebati veliku vojsku, jer će računati na pomoć NATO saveza, ali s druge strane morat će imati mobilnu vojsku koja će moći pružiti pomoć napadnutoj članici. Smanjenje ljudi, uz zadržavanje izdvajanja za obranu na razini 2-2,2% BNP, omogućit će modernizaciju i kvalitetno opremanje

Naši su personalni
djelatnici u postrojbama
nositelji zadaće
informiranja svakog
pripadnika o njegovom
statusu i mogućnostima
te su im u svakom
trenutku obvezni dati
sve potrebne informacije

Povod našem razgovoru s ministrom obrane RH Berislavom Rončevićem bio je pokretanje novog tjednika *Hrvatski vojnik* koji bi svojom koncepcijom trebao biti još bolji, informativniji i sadržajniji. Istakнуvi važnost ovakvog glasila za OS, ministar obrane osvrnuo se i na najvažnije događaje i aktivnosti u oružanim snagama.

Ministarstvo obrane i oružane snage imale su do sada dva časopisa. Kako ocjenjujete njihov prinos razvoju oružanih snaga i kakvu bi ulogu trebao imati novi časopis?

Poznato mi je da su naše oružane snage imale jedan edukativno-informativni i drugi, stručni časopis. Kao što svaki segment oružanih snaga ima svoju nezamjenjivu važnost, tako i informiranje i stručno osposobljavanje naših pripadnika kroz tekstove objavljivane u našim časopisima imaju svoju vrijednost i važnost. Ta važnost vojnih glasila na sebi svojstven način odražavala se u pojedinim razdobljima naše bliske povijesti. Tijekom Domovinskog rata vojna su glasila informirala o našim uspjesima na vojnem polju, a nakon zavr-

šetka rata bili su bitan čimbenik u informiranju o najvažnijim zbivanjima i procesima unutar oružanih snaga. Danas je njihova uloga drukčija od one u ratu, ali isto tako važna. Želimo da svaka informacija o događanjima u oružanim snagama stigne do svakog našeg pripadnika kojem su i namijenjene naše novine. Isto tako informacije o zbivanjima i postignućima drugih vojski zapadnih asocijacija pokazat će čitateljima gdje smo i kojim pravcem trebamo ići. Novi časopis stoga bi morao biti uvek u središtu događaja kako u našim oružanim snagama, tako i drugdje, te čitateljima pružati cijelovitu i točnu informaciju.

Svaki pripadnik informiran o statusu i mogućnostima

Iz brojnih upita i traženja informacija stječe se dojam nedovoljne informiranosti pripadnika OSRH o najaktualnijim zbijanjima vezanim za preustroj te još jednom smanjenju brojčane veličine. Što Vi mislite - u čemu je problem?

Priprema preustroja OSRH i MO vrlo je važan proces koji se odvija istodobno sa čitavim nizom aktivnosti koje su usko povezane s tim procesom, a tu mislim prije svega na

izradu Strategijskog pregleda obrane, Studije o profesionalizaciji te Dugoročnog plana razvoja OSRH. Na tim se dokumentima radi.

Možda se zbog toga stječe dojam nedovoljne informiranosti u sustavu, ali to je samo rezultat činjenice da je u ovoj fazi preuranjeno i preishitreno davati konačna rješenja, budući da su ona u mnogome predodređena rezultatima rada na spomenutim projektima.

Ministarstvo obrane planski vodi proces smanjenja osoblja te se osim smanjenja broja pripadnika bitni pomaci rade i na kvalitativnom zadovoljenju potreba OSRH radi zadržavanja stručnog i potrebnog osoblja. Istodobno se snažno pristupa i projektu pribavljanja osoblja koje će idućih godina sukladno planiranim potrebama OSRH zadovoljiti potrebe sustava za mlađim i stručnim osobljem.

Trenutačno se provode Planovi izdvajanja i pribavljanja osoblja za 2004. godinu, u skladu s jasno utvrđenim pravilima i kriterijima te brojčanim veličinama s kojim su upoznani svi relevantni čimbenici u sustavu obrane. Istodobno se radi na izradi Planova za srednjoročno razdoblje, te posebice za 2005. godinu, kako bi se istodobno s planiranjem proračunskih sredstava znali potrebni parametri za njihovu izradu. Ovdje moram istaknuti da su naši personalni djelatnici u postrojbama nositelji zadaće informiranja svakog pripadnika o njegovom statusu i mogućnostima te su im u svakom trenutku obvezni dati sve potrebne informacije.

Kako komentirate izjave pojedinih saborskih zastupnika da je stanje u vojsci loše? Što Vi mislite da je loše u oružanim snagama?

Saborski zastupnici po svojoj funkciji mogu dobiti punu informaciju o stanju u oružanim snagama. U posljednje vrijeme bilo je nekoliko, nažalost i u samoj saborskoj, neprimjereno izjava o stanju u oružanim snagama, a sve u kontekstu zagovaranja određene političke ideje. Saborski zastupnik je slobodan promovirati svoje političke stavove, ali mi iz Ministarstva obrane, i ja kao ministar, protiv sam prakse da se u toj argumentaciji rabe podaci koji ne stoje. Jedan od saborskih zastupnika spomenuo je Hrvatsku vojsku u negativnom kontekstu a vezano uz zloporabu opojnih droga. Mi pratimo i te negativne pojave koje se javljaju u Hrvatskoj vojsci i sa zadovoljstvom mogu reći da imamo kontinuirano smanjenje tih neže-

ljenih događaja, kako brojem događaja tako i počinitelja. U prvih šest mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine u svim izvanrednim događajima imamo smanjenje prosječno za 30%, konkretno kod opojnih droga 31,4%. Ponavljajam, i kao ministar i kao građanin i kao roditelj četvero djece, kada bi i u drugim segmentima gdje se kreće i djeluje mladež taj trend bio ovakav, ja bih bio presretan.

Za odlazak u Irak potrebna suglasnost svih sudionika u odlučivanju

Možete li nam prokomentirati Studiju o profesionalizaciji? Trebamo li ukinuti ročni sastav?

Kada sam preuzeo dužnost ministra, zatekao sam samo odluku o izradi studije. Nažalost, ništa dalje od toga nije učinjeno. Formirali smo posebno povjerenstvo koje je imalo zadaću napraviti nacrt studije o mogućoj profesionalizaciji Hrvatske vojske. Očekujemo da će u listopadu ove godine taj materijal biti gotov. Radimo ga u sklopu poslova vezanih uz izradu strategijskog pregleda obrane i želimo objektivno pogledati sve relevantne pokazatelje koji utječu na to hoće li se Hrvatska odlučiti za profesionalnu vojsku ili neki drugi oblik. Konačna odluka, dakako, umnogome će biti određena i financijskim mogućnostima ali i geopolitičkim okruženjem. Želimo da studija bude podvrgnuta široj raspravi i da se svi oni koji smatraju da o tom vrlo važnom pitanju obrane i nacionalne sigurnosti mogu reći svoj stručni sud uključe sa svojim argumentima. Smatramo da ćemo nakon šire rasprave koja će se, nadam se, voditi isključivo argumentima, moći odlučiti kako dalje usmjeravati moduliranje naših oružanih snaga.

Odlazak hrvatskih vojnika u Irak ponovno je aktualiziran pozivom američkog predsjednika da se hrvatski vojnici priđuže okupacijskim snagama. Pod kojim uvjetima se hrvatski vojnici mogu poslati u Irak?

Za sudjelovanje u bilo kojoj operaciji moraju biti zadovoljni politički, pravni, operativni i finansijski uvjeti. Konkretno to znači da ponajprije mora postojati politička volja države (svih sudionika u procesu do-

Za sudjelovanje u bilo kojoj operaciji moraju biti zadovoljeni politički, pravni, operativni i finansijski uvjeti. Konkretno to znači da ponajprije mora postojati politička volja države (svih sudionika u procesu donošenja odluke za sudjelovanje u takvim operacija - Vlade, Sabora i Predsjednika)

U posljednje vrijeme bilo je nekoliko neprimjerenih izjava o stanju u oružanim snagama, a sve u kontekstu zagovaranja određene političke ideje. Saborski zastupnik je slobodan promovirati svoje političke stavove, ali mi iz Ministarstva obrane, i ja kao ministar, protiv sam prakse da se u toj argumentaciji rabe podaci koji ne stoje

nošenja odluke za sudjelovanje u takvima operacijama - Vlade, Sabora i Predsjednika), zatim se mora provesti Ustavom i zakonom zajamčena propisana procedura sukladno čl. 7 Ustava RH po kojem dvotrećinska većina zastupnika u Saboru mora podržati odluku o sudjelovanju pripadnika oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu, potom izjava dragovoljnosti, a nakon toga moramo obučiti i adekvatno opremiti eventualne sudionike misije i na kraju Vlada treba osigurati sredstva iz pričuve, jer se sudjelovanje u mirovnim misijama ne financira iz proračuna MORH-a.

Potpuna reforma sustava personalnog upravljanja

Što još Hrvatska vojska treba učiniti da bi bila spremna ući u NATO savez?

Ulazak u NATO prije svega je stvar političke odluke, no postupnom prilagodbom obrambenog sustava države kandidata za NATO u procesu pristupanja (PfP, PARP, MAP) ispunjavaju se tehnički uvjeti za potpunu interoperabilnost s obrambenim sustavima NATO država.

Važno je istaknuti da u NATO ne ulazi samo vojska, odnosno Ministarstvo obrane, nego cijela država, a na prilagodbama pravnog sustava kod nas radi međuresorna podskupina s ljudima iz gotovo polovice postojećih ministarstava i Vladinih agencija.

Kada je u pitanju obrambeni sustav, Hrvatska prije svega mora završiti Strategijski pregled obrane i što prije implementirati njegove nalaze koji će iz temelja promjeniti obrambeni koncept Republike Hrvatske. Hrvatska prelazi s individualne, teritorijalne obrane na kolektivnu obranu te stoga neće trebati veliku vojsku jer će računati na pomoć Saveza, ali s druge strane morat će imati mobilnu vojsku koja će moći pružiti pomoć napadnutoj članici. Smanjenje ljudi, uz zadržavanje izdvajanja za obranu na razini 2-2,2% BNP, omogućiti će modernizaciju i kvalitetno opremanje.

Koji je krajnji rok da neraspoređene dje latne vojne osobe riješe svoj status?

Što se tiče raspoređivanja po novom ustroju treba istaknuti da je do sada izvedena popuna ustroja s otprilike 88%, što je vrlo visok brojčani pokazatelj. Treba uzeti u obzir svu složenost posla, broja osoba koje su već raspoređene te cijeli niz drugih okol-

nosti koje prate tako velik i složen posao.

Do kraja godine cilj je riješiti status svih osoba koje još nisu raspoređene novim ustrojem sukladno zakonom propisanim oblicima rješavanja statusa DVO-a te državnih službenika i namještenika.

U nekoliko navrata navobili ste smanjenje broja državnih službenika i namještenika u MORH-u. Na koji način će se riješiti njihov status i kada možemo očekivati završetak tog smanjenja?

Planom izdvajanja osoblja za 2004. godinu, koji je odobren i usvojen, predviđeno je izdvojiti iz sustava oko 1000 nevojnih osoba. Provedba Plana ide dobro i Ministarstvo obrane je poticajnim otpremnina postiglo cilj te je do trećeg kvartala ove godine već izdvojeno oko 600 državnih službenika i namještenika po raznim osnovama (umirovljenja, prestanci na vlastiti zahtjev i dr.), a predviđeno je da se do kraja godine provede i organizacijsko izdvajanje središta za obavljanje s otprilike 430 djelatnika čime bi plan za ovu godinu bio proveden.

Uprava za ljudske resurse izrađuje i Program izdvajanja nevojnog osoblja u srednjoročnom razdoblju kojim će biti određeni načini zbrinjavanja viška djelatnika u srednjoročnom razdoblju.

Personalno upravljanje u smislu vođenja karijere časnika i dočasnika do sada nije bilo na zadovoljavajućoj razini. Što se čini u svezi s tim?

Paralelno s provedbom svih već spomenutih procesa uočena je potreba za reformom sustava Personalnog upravljanja u MO i OSRH. U tom pravcu traju pripreme za reformu sustava personalnog upravljanja koja je na neki način već počela. Tu mislim prije svega na potpuno novi pristup selekciji i odabiru novog osoblja za prijem i popunu OSRH, kako vojnim tako i civilnim osobljem. U skladu s tim načelom već funkcioniра Projekt kadet, a istodobno će se na sličan način provesti i Plan prijema osoblja za 2004.

Potpuna reforma sustava personalnog upravljanja zahtijevat će i određene organizacijske promjene u sustavu te novi pristup poslu kroz sve segmente, od pribavljanja i selekcije osoblja preko stručnog usavršavanja i izobrazbe do omogućavanja profesionalnog razvoja kroz raspoređivanje, promaknuće i napokon izdvajanje iz sustava nakon završene vojne karijere.

Pohvaljeni vojni policajci

Hrvatski vojnik pouzdan i u najtežim zadaćama

snimio D. Kirin

Ministar obrane Berislav Rončević 22. rujna u vojarni "Croatia" uručio je pripadnicima 3. hrvatskog kontingenta Vojne policije koji su boravili u misiji ISAF V, a nedavno su se vratili iz Afganistana, nagrade, uspomenice i pohvale za uspješno sudjelovanje u toj najtežoj i najrizičnijoj misiji u kojoj su angažirani pripadnici hrvatskih oružanih snaga.

Nagrade i pohvale u ime načelnika GSOS-a i njegovog zamjenika vojnim policajcima uručio je izaslanik brigadni general Vinko Štefanek.

Na prigodnoj svečanosti ministar je, čestitajući sudionicima misije na postignutim rezultatima, istaknuo kako su odradili vrlo složene i zahtjevne zadaće pomoći stabilizaciji mira u Afganistanu. Visoki zapovjednici NATO-a i ISAF-a, kao i ministar obrane zemlje domaćina, ocijenili su rad pripadnika našeg kontingenta visokoprofesionalnim i u vrlo složenim uvjetima nacionalno prepoznatljivim, što se najbolje vidjelo iz njihovog odnosa prema lokalnom stanovništvu.

Upravo te ocjene s najviših razina, istaknuo je ministar, dokazuju kako Hrvatska vojska može ponuditi neke specifičnosti zbog kojih se na hrvatskog vojnika može računati kao na pouzdanog partnera u ispunjavanju i najtežih zadaća. Dodao je kako je u izraženoj ambiciji ulaska u NATO upravo profesionalizam jedan djelić mozaika koji slažemo na putu ka uspostavi male, moderne i dobro opremljene vojske koja će biti spremna odgovoriti svim zadaćama.

Prisutnim uzvanicima i novinarima ministar Rončević je rekao da MORH kontinuirano radi na usavršavanju svojih kadrova, jer je upravo ulaganje u ljude početak prave transformacije i preustroja oružanih snaga, dodavši pri tome kako će se pripadnicima OS-a koji udovoljavaju stan-

dardima profesionalnog razvoja pružiti mogućnost dodatnog školovanja i stručnog usavršavanja.

Nakon završetka protokolarnog dijela svečanosti ministar je odgovarao na pitanja novinara koja su se najvećim dijelom odnosila na tehničku opremljenost i ulaganje u modernizaciju oružanih snaga.

Ministar je rekao kako zatećene zaostake u ulaganju i opremanju treba riješiti, ali to nije problem koji je nastao preko noći, niti se preko noći može riješiti. Krivca za takvo stanje treba tražiti u agresiji na Republiku Hrvatsku. Moralo se ulagati u obnovu te se nije moglo adekvatno ulagati u opremanje. Kadrovskim smanjenjem otvorit će se i veće mogućnosti ulaganja. Priželjuje se da bi se, a u skladu s projekcijama Strategijskog pregleda obrane, potrebna razina modernizacije i opremanja oružanih snaga mogla dosegnuti do 2015. godine.

Ministar je također istaknuo kako treba završiti otvorene projekte koje je zatekao dolaskom u Ministarstvo. U svezi s tim Uprava za materijalne resurse izradit će analizu s finansijskim pokazateljima iz kojih će se vidjeti koliko je tijekom ove godine utrošeno sredstava u te projekte te koliko se još namjerava tijekom sljedeće tri godine, kazao je ministar dodajući kako se proračunska sredstva moraju trošiti namjenski, te da ne smije doći do probijanja proračuna jer bi to bio krah cijelog sustava. U svezi s ulaganjima u HRM, ministar je rekao da se završava projekt malog protuminskog broda te da se traže najpovoljnije ponude za nabavu baterija i sponzura kako bi se u funkciju mogla staviti i mala podmornica.

Na upit o najavljenom prijemu novih ljudi u sustav, ministar je rekao kako bi sveukupno trebalo biti primljeno 700 osoba.

L. PARLOV

snimio D. Kirin

Belgijsko izaslanstvo u Upravi za financije MORH-a

U planu bilateralne obrambene suradnje, od 21. do 23. rujna u Upravi za financije i proračun boravilo je izaslanstvo Ministarstva obrane Kraljevine Belgije, točnije njihova Združenog stožera. Cilj susreta bila je razmjena iskustava i informacija o obrambenim proračunima i financijama dvaju ministarstava. Tijekom boravka, MORH-ovo izas-

lanstvo gostima je predstavilo organizaciju i ustroj Uprave za financije i proračun, te im je potom predstavljena i Uprava J-8 GSOS-a.

Drugog dana boravka belgijskim je kolegama predstavljen Sustav planiranja, programiranja i izvršenja proračuna (SPPP), a zatim i Procedura donošenja i izvršavanja obrambenog proračuna.

J. P.

Konferencija na Brijunima

Na Brijunima se od 30. rujna do 2. listopada održava Konferencija država potpisnica Američko-jadranske povelje na kojoj uz načelnike glavnih stožera OS zemalja potpisnica, Hrvatske, Albanije i Makedonije, sudjeluju i načelnici glavnih stožera oružanih snaga Italije, Slovenije i Mađarske, te predstavnik Zapovjedništva američkih snaga za Europu, a kao gosti načelnici GSOS-a Bosne i Hercegovine te Srbije i Crne Gore.

Konferenciju će otvoriti načelnik GSOS-a general zboru Josip Lucić, a pozdravnim govorom sudionicima će se obratiti predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH Stjepan Mesić.

V. P.

Ministar Rončević uručio pohvale specijalcima i izvidnicima

Najbolji među najboljima

“Vaš rezultat je još jedan dokaz da OS RH u sve-mu mogu stati rame uz rame s pripadnicima oružanih snaga zemalja čiju stručnu i organizacijsku razinu želimo dostići, te potvrda da se u OS-u, provodi program aktivnosti u skladu s najstrožim kriterijima koji su kompatibilni s NATO standardima”, istaknuo je ministar Rončević

Domagoj VLAHOVIĆ

Snimio D. Kirin

Natjecanja u kojima vojnici pokazuju svoje vještine danas su sve popularnija. Osim vježbovne, ona imaju i svoju sportsku "notu" koja im daje osobitu draž. Posljednjih godina, u skladu sa sve intenzivnjom međunarodnom suradnjom naših OS, sudjelovanje hrvatskih timova na međunarodnim vojnim natjecanjima su brojni. A s kakvim se rezultatima naši vojnici vraćaju...?

Kada govorimo o tome koliko kvalitetne ljude imamo u svojim oružanim snagama, vjerojatno ponekad pretjerujemo s pohvalama. To je ljudski. Ali kako se suzdržati kada se u međunarodnim okvirima hrvatski vojnici pokazuju ne kao dobri, vrlo dobri ili odlični, nego kao jednostavno najbolji?

U pohvalama si je oduška dao i mi-

Deveto međunarodno natjecanje specijalnih postrojbi Antropoid

Na ovogodišnjem Antropoidu (od 6. do 9. rujna u Žilini, Slovačka) sudjelovali su specijalci iz osam zemalja. Osim naših natjecatelja iz Bojne za specijalna djelovanja, bili su tu Slovaci, Poljaci, Gruziji, Latviji, Česi, Britanci i Estonci. I ovdje je domaćin (Slovačka) imala privilegiju da prijavi više timova, a postojavao je i tim sastavljen od članova iz različitih država (EUROMIX).

Natjecanje je obuhvaćalo dnevne i noćne faze, a popis disciplina doista je impresivan: noćni padobraniški skokovi, sve vrste orijentacije, kretanje po azimutu, noćni rafting na brzim vodama, svladavanje vodenih prepreka, testovi izdržljivosti (guranje, nošenje), tehnike alpinizma, spašavanje i izvlačenje unesrećenog na rijekama dubokog gaza, forsiranje rijeke pod opterećenjem, topohodnje od otprilike 37 km, te instiktivna precizna ciljanja samokresom ili automatskom puškom.

I ovdje su se Hrvati u konačnici pokazali najboljima, te osvojili ukupno prvo mjesto, za koje su nagrađeni staklenim peharom i priznanjem 5. pukovnije specijalnih snaga Republike Slovačke.

Deveto natjecanje izvidničkih postrojbi Saint Martin

Natjecanje se održalo od 13. do 17. rujna u mađarskom mjestu Eger, stotinjak kilometara sjeveroistočno od Budimpešte. Nadmetale su se izvidničke postrojbe, njih 15 iz sedam zemalja (Hrvatska, Mađarska, Rumunjska, Slovenija, Ukrajina, Poljska, Češka). Domaćine Mađare zastupalo je devet timova, a ostale zemlje po jedan. Naši predstavnici dolazili su iz 353. vojno-obavještajne satnije.

Natjecanje se sastojalo od tri dijela: prvi je bio precizno gađanje puškostrojnicom na 100 metara (naš osmeročlan tim bio je ukupno treći). Drugi dio bilo je patroliranje. Riječ je o hodnji od 30 km zračne linije (koja je u praksi dvostruko duža). Prvi dio hodnje bila je klasična, orijentacijska hodnja, a u drugom dijelu su postojale radne točke na kojima su se obavljale zadaće poput bacanja noževa, rappellinga, guranja vozila sa zamjenom kotača, prelaženja prirodnih prepreka pomoću užeta, veslanja, nošenja nosila s teretom... U tom dijelu Hrvati su bili treći. Posljednji dio natjecanja bila je štafetna kros-utrka na 900 m u kojoj je štafeta bila puška. Naši su bili drugi.

A u konačnici? Naravno, prvi, ispred jednog mađarskog tima. Inače, ovo je prvi put da je na St Martinu pobijedila momčad koja ne dolazi iz zemlje domaćina, da-kle, nije u potpunosti spremna na sve što će je čekati na natjecanju. Našima to očito nije smetalo!

nistar Berislav Rončević kada je 24. rujna primio pripadnike Bojne za specijalna djelovanja i 353. vojno-obavještajne satnije u sastavu 3.

korpusa HKoV-a i uručio im pismena priznanja za osvojena prva mjesta na dva međunarodna vojna natjecanja: Antropoid, koje se održalo u Slovačkoj, te Saint Martin u Mađarskoj.

“Vaš rezultat je još jedan dokaz da OS RH u svemu mogu stati rame uz rame s pripadnicima oružanih snaga zemalja čiju stručnu i organizacijsku razinu želimo dostići, te potvrda da se u OS-u, provodi program aktivnosti u skladu s najstrožim kriterijima koji su kompatibilni s NATO standardima”. Ministar je izrazio uvjerenje da će postignuti uspjesi biti dodatni poticaj. Osobito je istaknuo kako je

Avtor: 353. VO satnije

Bacanje noževa - jedna od disciplina u izvidničkom natjecanju

cijeli sustav, i on kao ministar, i Glavni stožer i Zapovjedništvo HKoV-a, ponosan na postignut uspjeh.

Pohvalama su se pridružili i pomoćnik ministra Željko Goršić, izaslanik načelnika GSOS-a brigadni general Vinko Štefanek, te zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković, koji su također nazočili svečanosti.

Ministar Rončević je na kraju svim pripadnicima hrvatskih timova uručio pismena priznanja, te primio plaketu Bojne za specijalna djelovanja koju mu je uručio njezin zapovjednik brigadir Nikola Županić.

Pripreme za prve predsjedničke izbore

Osim redovitih poslova, VP mora biti spremna odraditi sve vojno-policijske zadaće koje se od nje zatraže radi sigurnosti izbora. Posebice se može očekivati potreba brzog reagiranja u slučaju incidentnih događaja, kao i eventualna pomoć pri osiguranju najosjetljivijih, tj. vitalnih izbornih aktivnosti ili lokacija

Iz Kabula Predrag MIKULIĆ

Prvi predsjednički demokratski izbori u Afganistanu ušli su u završnu fazu, a dan glasovanja je 9. listopada. Uloga ISAF-a u tom povijesnom događaju, za ovu dugo-godišnjim ratovanjima iscrpljenu zemlju, proizlazi iz deklaracije done-sene na sastanku šefova država i vlasta zemalja članica NATO-a održa-nom 28. i 29. lipnja u Istanbulu. Ona se odnosi na odluku o osiguranju po-moci Afganistanu u vrijeme izbora.

Pedijatrica jedini ženski kandidat

Afganistska prijelazna Vlada (*Afghan Transitional Authority*), na čelu s predsjedni-kom Hamidom Karzai- em, upravlja zemljom nešto više od dvije go-dine, te bi na temelju izbornog rezultata trebala promovi-rati novoizabranog predsjednika Af-ganistana. Karakteristike kandidata su uglavnom da pripadaju određe-nim etničkim skupinama, odnosno regionalnim entitetima i grupacija-ma. Jedini ženski kandidat je gos-pođa dr. Masooda Jalal, 41-godišnja pedijatrica iz Kabula. Prema pro-gnozama koje se najčešće mogu pročitati u raznoraznim medijskim natpisima Hamid Karzai ima najve-će šanse za pobedu između 18 predsjedničkih kandidata.

Dr. Masooda Jalal u predsjedničkoj utrci

U zemlji gotovo da nema Afganis-tanca s osobnom dokumentacijom (ID-card), a o rodnom listu da i ne govorimo, pa stoga ima dosta špe-kulacija o malodobnim biračima. Daljnje poteškoće pri organiziranju izbora predstavlja golemi broj izbjeg-ljica. Samo u izbjegličkim kampo-vima u susjednom Pakistanu i Iranu ima više od dva milijuna izbjeglica. Žene čine 41,3% biračkog tijela, a računa se da je gotovo 2/3 milijuna žena neregistrirano, prije svega zbog kulturno-socijalnih razloga ka-

rakterističnih za ovo područje. Prepostavlja se da brojanje glasova može potrajati čak 2 do 3 tjedna. Predviđeno je 25 000 glasačkih mjes-ta, a brojanje izbornih rezultata bit će u 5000 izbornih središta. Žene i muškarci glasovat će na odvojenim glasačkim mjestima. Više od 130 000 iz međunarodnih i domaćih institucija uključeno je u organizaciju izbora. Kako je velika nepismenost stanovništva jedan od ključnih problema u zemlji, tako će na glasačkim listićima biti fotografije, imena i simboli kandidata. Izboro je tijelo vrlo različito. Oko 10,5 milijuna glasački sposobnog stanovništva od ukupno 23 milijuna stanovnika registrirano je u pripremi izbora, što je za govo-milijun nadmašilo službene procjene UN-a.

Povećane snage ISAF-a tijekom izbora

Na zahtjev privremene državne vlasti, a radi pružanja pomoći u provedbi izbora, NATO je povećao snage ISAF-a, te su nove postrojbe raspoređene u području odgovornosti. Uz španjolsku bojnu koja

Kamp Warehouse gdje je smješten hrvatski kontingen

predstavlja snage za brzu reakciju, te talijanske pješačke bojne koja predstavlja snage operativne rezer-ve, pojačani su i tzv. provinčijski rekonstrukcijski timovi. To su među-narodni timovi komponirani od ci-vilnog i vojnog osoblja, koje je for-mirao NATO radi pomoći razvoju sigurnosti i napretka na lokalnim razinama. Te dodatne snage, pristi-gle, u rujnu, trebale bi ostati osam tjedana da pokriju izborno vrijeme. Vojno-policijske ophodnje i zajed-nički nadzorni punktovi s kabul-skom policijom osnovna su aktivnost naših snaga u sklopu ISAF-a. U multinacionalnoj satniji VP Ka-bulske multinacionalne brigade (KMNB) sudjelujemo s otprilike 30% snaga. Osim redovitih poslova VP mora biti spremna odraditi sve vojno-policijske zadaće koje se za-traže u svrhu osiguranja izbora. Po-sebice se može očekivati potreba brzog reagiranja u slučaju incident-nih događaja, kao i eventualna po-moć pri osiguranju najosjetljivijih, tj. vitalnih izbornih aktivnosti ili lo-kacija. U slučaju ubojstva nekog od izbornih kandidata, izbori se pro-longiraju za tri mjeseca. Ta činjeni-ca, kao i neupitni interes raznih mi-litantnih skupina za opstrukturiranje ovih izbora, čimbenici su koji ovu zadaću čine iznimno zahtjevnom.

Ostaci kraljevske palače vidljivi iz kampa Julien

Sve ima svoje zašto

Za svojih trideset godina vozikanja, ovo mi je prvi put da sjedim desno a vozim lijevom stranom, da mijenjam brzine lijevom rukom. Kad god sam pokušao dati žmigavac, upalio sam brisače...

Iz Pakistana Davor ČULJAK

Danas se, Bogu hvala, nigdje ne moram penjati. Danas se samo vozim. Cijeli dan. Većeras bi trebali stići u zapovjedništvo jedne bojne i dogovoriti posjete njezinim satnijama. Ostat ćemo nekoliko dana. Gledam jadnog Riaza kako vrti volan. Dok ga okrene u jednom

Komad brda na cesti - česta pojava

pravcu napravi stoosamnaest jednako kratkih istrzanih pokreta. Taman završila lijeva krivina, eto desne, opet Riaz mota dok se ne onesvjetisti. Dok stignemo do odredišta, vjerojatno će biti mrtav umoran kao da je umiješao sto tona betona. Nabio je sjedalo do volana, koliko god može naprijed, motri netremice cestu, oku sokolovu ništa ne može promaknuti. A faca filozofa. Brčine i brada prekrile kočkato lice. Stalno ih gladi, ali samo kad auto stoji. Čim smo u pokretu, nema labavo, ruke opet zalipljene za volan.

Noćna vožnja bez svjetala

Zastoj. Komad brda se odvalio na cestu. I to ne bilo kakav. Stjenčuga. Srećom, nitko nije nastradao. Već su dovukli modernu tehniku da riješe problem. Pitamo koliko će to trajati. Kažu jedan, dva sata. Naša je procjena jedan, dva dana. Gledamo i čekamo. Stotine šarenih autobusa i kamiona zakrčilo je cestu iz oba pravca. Ljudi, kojima je to očito svakodnevica, doimaju se apsolutno

mirni. Ovo će stvarno potrajati. Okrećemo se nekako nad provaljom, tjerani hukom sve glasnijeg Neeluma. Svi su izašli, pokazuju tobože Riazu kako će se okrenuti. Svakom je njegova glava najmilija. Kotači šlajdraju, šlajdraju, Riaz se znoji i napokon, kada se više nitko nije nadao, on i Toyota još jednom pobjeđuju.

Taj ga je manevar valjda definitivno umorio. Koreanac ga nešto pita, on ne odgovara. Ne zato što ne zna engleski, nego zato što je tek usnio. Premještamo ga straga, a ja sjedam za volan, gledam ga u retrovizoru, sjedi uspravan kao kip i hrće usnio snom pravednika. Pada noć. Ovdje

Novo iskustvo za volanom s lijeve, a mijenjačem s desne strane

imaju divan običaj da štede struju i u automobilima pa voze bez svjetala. Vjerojatno nema većeg uzbudjenja u vožnji nego kad pred tebe u noći iskrne neosvijetljen kamion i trubi. Sve valjda ima svoje zašto. Poslije su mi objasnili da noću ne pale svjetla najviše zbog toga što onda onaj tko dolazi iz suprotnog smjera ne može vidjeti kamenje po cesti, ako je bilo kakvog odrona. A kažu mi i da naprsto tako vole. Za svojih trideset godina vozikanja, ovo mi je prvi put da sjedim desno a vozim lijevom stranom. I da mijenjam brzine lijevom rukom. Kad god sam probao dati žmigavac, upalio sam brisače. Nimalo ne zavi-

dim Pakistancima, Indijcima, a bome ni Englezima. Ali, ipak imaju jedan divan običaj kojeg se svi pridržavaju. Čim te vide u retrovizoru, usporavaju, staju.

Voćna salata s majonezom

Gladan sam kao vuk. Da mi se nekako dokopati Domela. Moji znaju da se vraćam, ali o njima ne ovisi mnogo. Kuhar je glavna faca. Samo da i njega san ne svlada. I stvarno, održali su ga budnog, iako je готовo ponoć. Čeka me za štednjakom i nešto miješa. Fenomenalan je. Ne zna riječi engleskog. Mojih je godina, sitan, žgoljav, stalno u nekakvoj frci, i samo se smije. I kada više na njega. Možda ima parezu. Jedino kada ga slikam ukipi se u stavu mirno i postaje ozbiljan, kao da prima medalju zaslужnih. Na zidu imamo goleme slike voća i povrća. Pokazujem mu što će skuhati, a on samo više: tike, tike. Dobro, dobro. Naravno, u jelu nijednog sastojka od onih sa slike. Neki dan Švedanin je napravio kardinalnu pogrešku. Previše mu je objašnjavao. Rekao mu je da sitno izreže voće, pa će napraviti voćnu salatu. On je skužio da treba napraviti salatu, pa kada je isjeckao voće, stavio je na njega majonezu. Zna da Švedanin voli salatu s mnogo majoneze. Ne smije ga se sekundu ostaviti samog. Približio sam se da vidim šta to miješa u ponoć. Jednom sam mu pokazao kako se pravi krumpir pire. Večeras je on odlučio napraviti sam. Da me obraduje kada se vratim. Ni je baš najbolje upamlio. Dobro je izgnječio krumpir kad se skuhao, ali onda unutra stavio pola maslaca i ulio litru mljeka. Eno ga, još miješa... Javit ću vam kakav je bio pire next time.

Pregovori

Iako je sigurnosno stanje na terenu relativno dobro i obje strane manje-više poštuju sve potpisane sporazume s MINURSOM, još se na žalost ne nazire pravo i konačno rješenje ovog sukoba, rješenje koje bi zadovoljilo i jednu i drugu stranu, te donijelo mir u ovo područje Afrike

Iz Zapadne Sahare Hidajet ČOBO

Na sjednici Vijeća sigurnosti UN-a, koja je održana u travnju ove godine, donesena je odluka o produženju mandata misije MINURSO za još šest mjeseci, točnije do kraja listopada. To je još jedno produženje mandata ove misije, tko zna koje po redu, u proteklih gotovo 13 godina njezinog postojanja. Ni najveći optimisti u UN-u nisu vjerovali u brzo i bezbolno rješavanje sukoba u Zapadnoj Sahari, ali se istodobno nisu nadali ni ovako dugotrajnom i teškom mirovnom procesu.

Kampanja za mirno i konačno rješenje sukoba

Iako je sigurnosno stanje na terenu relativno dobro i obje strane manje-više poštuju sve potpisane sporazume s MINURSOM, još se na žalost ne nazire pravo i konačno rješenje ovog sukoba, rješenje koje bi zadovoljilo i jednu i drugu stranu, te donijelo mir u ovo područje Afrike.

Upravo zbog toga je posebni izaslanik glavnog tajnika UN-a (SRSG - *Special Representative Secretary General*) za misiju MINURSO, James Baker, u lipnju ove godine podnio neopozivu ostavku na tu odgovornu dužnost, nezadovoljan neprihvatanjem njegovog mirovnog plana. Tim planom je bilo predviđeno da se stvore svi potrebnii uvjeti za

U bazi Tindouf izaslanstvo UN-a s vojnim promatračima

normalno i nesmetano glasovanje, tj. referendum, na kojem bi se narod Zapadne Sahare (i s jedne i s druge strane Berma) trebao konačno izjasniti o svojoj sudbini i sudbini svoje zemlje. To je trebao biti i glavni cilj

Alvar de Sota, posebni izaslanik glavnog tajnika UN-a u obilasku područja misije

ove misije, uostalom ona je po tome i dobila ime (*UN Mission for the Referendum in Western Sahara*). Glavni tajnik UN-a Kofi Annan imenovao je nakon toga Alvara de Sota iz Perua na mjesto svog posebnog izaslanika za ovu misiju, koji je nakon obavljenih početnih administrativnih i protokolarnih stvari u New Yorku došao u područje misije. Želeći steći što bolji uvid u stanje na terenu, odmah je počeo razgovore s obje sukobljene strane i istodobno pokrenuo diplomatske aktivnosti i kampanju u svrhu što bržeg mirnog i konačnog rješenja sukoba. Odlučan u svojoj namjeri da istraje do donošenja konačnog rješenja, želi i jednu i drugu stranu prisiliti da ponovno sjednu za pregovarački stol i da uz pomoć UN-a i međunarodne zajednice privedu kraj svoje netrpeljivosti i sukobe.

Posebni izaslanik Kofi Anana u bazi u Tindufu

Prve korisne razgovore je već obavio, prije desetak dana, s marokan-

skim kraljem Muhamedom VI. u Rabatu, a onda je prošli tjedan posjetio UN bazu u Tindoufu i Rabouniju gdje je obavio razgovore i s visokim dužnosnicima Vlade SADR-a (Saharawi Arabic Democratic Republic).

Taj dan sam bio ALO (*Air Liaison Officer*) u zračnoj luci, pa sam imao čast da iz neposredne blizine vidim i čujem Alvara de Sotu i članove njegova izaslanstva. Njegovo jednostavno i ležerno ali istodobno i vrlo dostojanstveno ponašanje, uklonilo je nervozu i napetost članova izaslanstva za doček, pa smo se na kon obavljenih policijsko-carinskih formalnosti u zgradbi zračne luke zaputili u našu bazu. Uslijedila je srdačna dobrodošlica uz neizbjježnu *welcome parade* i briifiranje SLO-a (*Senior Liaison Officer*). Kratka pauza je bila dovoljna za odmor i osvježenje. Nakon nje se visoko izaslanstvo UN-a zaputilo u pravcu Rabounija. Tamo su ih ljubazno dočekali i ugostili dužnosnici Vlade SADR-a i s njima obavili vrlo konstruktivne razgovore. Važno je istaknuti da su obje strane tijekom tih odvojenih razgovora izrazile dobru volju i želju za održavanjem novog kruga zajedničkih pregovora. Mali su izgledi da će do njih i doći do kraja listopada, što automatski znači da će mandat misije opet biti produžen, samo je pitanje na koliko mjeseci. Idući obećavajući korak je već najavljeni posjet veleposlanika tridesetak zemalja, koji bi kroz nove oblike materijalne pomoći i dodatne diplomatske aktivnosti privolili i jednu i drugu stranu na bezrezervnu suradnju i kooperativnost, te tako ubrzati rješenje ovog problema.

Nezaboravan prizor - pet akrobatskih skupina zajedno

Šezdesetak kilometara od Berna, glavnog grada Švicarske, nalazi se zrakoplovna baza Payerne. U njoj je 4. i 5. rujna održan najveći ovogodišnji, europski vojni aeromiting ove godine pod nazivom AIR 04. Na aeromitingu je sudjelovalo 19 zemalja s ukupno 211 izloženih zrakoplova i 160 zrakoplova koji su sudjelovali u letačkom programu, a u dana aeromiting je posjetilo 275 000 ljudi

AS-332 Super Puma švicarskog ratnog zrakoplovstva publika je pozdravila najvećim pljeskom

Novi trenažni avion PC-21 prvi put je nastupio na aeromitingu

U Švicarskoj održan najveći ovogodišnji europski vojni aeromiting

AIR 04 u bazi Payerne

Kristijan KRALJIĆ

Posljednji veliki aeromiting u Švicarskoj održan je prije točno deset godina u zrakoplovnoj bazi Buochs. Ove je godine aeromiting organiziran zbog proslave 90 godina postojanja Švicarskog ratnog zrakoplovstva, 40. obljetnice akrobatske skupine Patouille Suisse i 15. obljetnice akrobatske skupine PC-7 Team. Uz besprijekornu organizaciju na švicarski način, vrhunskom doživljaju pridonijelo je i prekrasno vrijeme oba dana održavanja aeromitinga.

Švicarsko ratno zrakoplovstvo u punom sjaju

Kao što i priliči slavljeniku, Švicarsko ratno zrakoplovstvo pokazalo se u punom sjaju. Na stajanci su se mogli vidjeti svi avioni i helikopteri koji su od uvođenja aviona DH-112 Venom i helikoptera SA-316 Alouette III bili rabljeni u švicarskom zrakoplovstvu. U letačkom programu sudjelovali su lovački avioni DH-112 Venom i DH-115 Vampire, zatim Hunter Trainer T

Mk.68, F-5 Tiger II i najmodernejši F/A-18C, izmamivši uzdahe svih prisutnih. Od helikoptera je letio samo AS-332 Super Puma koji je publika pozdravila najvećim pljeskom. No, zasigurno najveću pozornost pridobio je novi trenažni avion PC-21 nastupivši prvi put na nekom aeromitingu.

Uvjerljivo najimpresivniji zrakoplov na aeromitingu bio je najmodernejši lovac američke mornarice F/A-18F Super Hornet, koji je preuzeo ulogu glavnog borbenog aviona na nosačima zrakoplova zamjenjujući legendarni F-14 Tomcat. Bio je to jedini avion koji je u letačkom programu nastupio naoružan, i to s osam raket AIM-120C i dvije raketama AIM-9X. Pilot aviona izveo je doista impresivan program, zasjenivši nastupe aviona, kao što su francuski Rafale, njemački Eurofighter Typhoon i švedski Gripen. Mora se spomenuti nastup francuskog Mirage 2000C, a svoje mogućnosti u letu prikazali su još belgijski i

nizozemski F-16A, britanski Harrier GR. 7, finski F/A-18C i američki F-15C. Na žaljenje prisutnih, najavljeni mađarski MiG-29 nije nastupio u programu.

Rijedak gost aeromitinga, talijanski borbeni helikopter A-129 Mangusta, pokazao je da se za mnogo manju cijenu od AH-64A Apache može kupiti vrhunski borbeni stroj vrlo dobrih letnih karakteristika. Uz to helikopter je iznimno tih, što mu omogućava da ostane prikriven u letu dulje vrijeme. Njemački BO-105 PAH imao je nesreću što je nastupao nakon već spomenutog švicarskog AS-332 Super Puma tako da nije ostavio očekivani dojam.

Simulacija punjenja goriva u zraku

Glavni sponzor aeromitinga, tvrtka Breitling, financirala je restauraciju transportnog aviona Lockheed Super Constellation koji je nakon polijetanja izveo nekoliko preleta i vratio sve prisutne nekoli-

Akro skupina PC-7 Team i F/A-18C

Francuski Rafale

ko desetljeća unatrag. Sljedeća atrakcija letačkog programa bio je prelet tankera KC-135FR te F/A-18C i Mirage 2000C koji su simulirali punjenje gorivom u zraku. Zanimljivo je bilo vidjeti i grupno polijetanje četiri transporterja PC-6 Turbo Porter u formaciji dijamant. Belgijski treningovi Fouga Magister ostavio je sve prisutne bez dana na kraju svog programa izvezvši brišući let na ekstremno maloj visini. Dva PC-21, prototip i prvi proizvodni avion, zajedno su izveli program i pokazali da je tvrtka Pilatus ponovno proizvela vrhunski avion za obuku vojnih pilota.

Kako u zraku, tako je i na zemlji najveću pozornost plijenio F/A-18F Super Hornet koji je bio izložen uz Švicarski F/A-18C. Budući da je Švicarsko ratno zrakoplovstvo ove godine izbacilo iz uporabe F-5E, želja im je da u skoroj budućnosti nabave upravo Super Hornet. Time bi Švicarska uvelike ojačala svoju i ovako jaku flotu koja se sastoji od 36 F/A-18C/D. Pogled u budućnost ponudio je europski konzorcij EADS prikazavši prvi prototip budućeg treningovog aviona Mako. Najbrojniji je bio, naravno, F-16 izložen u pet primjeraka,

od kojih je najzanimljiviji bio norveški s obojanom tigrovom glavom na repu. Pravi raritet, a ovo je bila i zadnja mogućnost da se vidi na aeromitingu, bio je francuski nuklearni jurišnik Mirage IV kojeg krajem godine povlače iz uporabe. Svojom veličinom pogled je plijenio njemački CH-53G, a pravo osvještenje među već prično starim tipovima helikoptera bio je britansko-talijanski najmoderniji proizvod EH-101 Merlin. Češka je bila zastupljena poznatim helikopterom Mi-24DU koji nema ugrađen top u kupoli ispod kabine te je namijenjen za obuku pilota. Također su bili izloženi i svi tipovi tvrtke Pilatus: P2-05, P3-03, PC-6, PC-7, PC-9, PC-12 i PC-21.

U znaku akrobatskih skupina

Budući da su dvije švicarske akrobatske skupine slavile rođendan, bilo je jasno da će cijeli aeromiting proteći u znaku akrobatskih skupina. No, organizatori su se doista potrudili i omogućili posjetiteljima nezaboravan prizor kada je za kraj letačkog programa prvog dana aerodrom preletjelo pet akrobatskih skupina zajedno! Glavna skupina

je bila *Patrouille Suisse* sa šest F-5E Tiger II, a pratili su ih britanska skupina *Red Arrows* s devet Hawk, švedska *Team 60* sa šest Saab 105, španjolska *Patrulla Aguila* sa sedam C-101 Aviojet i talijanska 313. *Gruppo Addestramento Acrobatico*, poznatija kao *Frecce Tricolori* s 10 MB-339PAN. Pored njih, na aeromitingu je nastupila i jedina civilna akrobatska skupina na mlažnim avionima Breitling Jet Team s pet aviona L-39C Albatros. Posljednja skupina, ali samo u nabranju, jest drugi slavljenik PC-7 Team sa svojih devet PC-7. Ono što ovu akrobatsku skupinu razlikuje od drugih jest da je jedina akro-

batska skupina na svijetu u kojoj lete piloti aviona i piloti helikoptera. Nai-me, piloti koji lete u PC-7 Team svoj svakodnevni posao obavljaju na F/A-18C i na AS-332 Super Puma, a u skupini lete samo u sezoni aeromitinga. Sve akrobatske skupine su izvele i svoje programe u kojima su prikazale savršenstvo letenja i izmamljivale uzdane posjetitelja. Za kraj aeromitinga svoj program je izvela akrobatska skupina *Patrouille Suisse* i na njima svojstven način, izbacivanjem toplotnih mamaca pri razlazu aviona u obliku lepeze, okončala dva dana ispunjena vrhunskim letačkim programom.

F/A-18F Super Hornet lovac američke mornarice bio je uvjerenljivo najimprezivniji zrakoplov na aeromitingu

Objetnica 28. eskadrile transportnih helikoptera

U vojarni "Lučko" 24. rujna obilježena je 13. objetnica osnutka 28. eskadrile transportnih helikoptera. Zapovjednik bojnik Goran Tomasov pozdravio je uzvanike ukrat-

snimio T. Brandt

ko se prisjetivši 23. rujna 1991. i prve letjelice HV-a, tada od milja nazvane "Stara frajla". Dodao je kako je ratni put 28. eskadrile impozantan, kazavši kako je nakon ratnih operacija ona nastavila uspješno izvršavati sve letačke zadaće.

Prisutne su prigodnim riječima pozdravili i načelnik Odjela A3 Zapovjedništva HRZ-a i PZO-a pukovnik Dražen Šćuri, te načelnik stožera 91. zrakoplovne baze Zagreb pukovnik Zdenko Sokić.

J. P.

Pripadnici 4. korpusa u obnovi crkve Sv. Eustahija

Pripadnici 4. korpusa HKoV-a s general bojnikom Matom Obradovićem nazočili su 20. rujna misi u povodu obnove crkvice Sv. Eustahija iz XIV. st. na brdu Krban iznad Trogira. Svetu misu predvodio je mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski

i metropolit. Nakon mise u ime Organizacionog odbora za obnovu crkve Sv. Eustahija, Mladen Vidović uručio je priznanja i nagrade za pomoći i podršku u obnovi crkve četvrtom korpusu i generalu Obradoviću koji su se uključili u akciju uređenja okoliša crkve.

OJI

REZULTATI

REGIONALNO PRVENSTVO Pojedinačno - ukupno

1. - STEFANO PALMA - Austrija
2. - MARTIN REICHART - Njemačka
3. - GUNTER KAISER - Austrija

Grupno

1. - NJEMACKA
2. - AUSTRIJA
3. - HRVATSKA

HRVATSKI PETOBOJ

Pojedinačno - ukupno

1. - LUKA VUKOVIĆ - 2 gbr
- najbolji pripadnik OS RH
2. - GORAN HADELIĆ - 350. VOB
3. - DANIJEL DIKSIĆ - DŠJ

Grupno

1. 350. VOB 1. ekipa
2. 2. gbr 1. ekipa
3. 353. VOB

Hrvatska ekipa na međunarodnom natjecanju u vojničkom petoboju osvojila je odlično treće mjesto

snimio D. Kovač

Hrvatsko i međunarodno prvenstvo u vojničkom petoboju

Postavljeni novi rekordi

Protekli tjedan u oružanim snagama s pravom bi se mogao nazvati sportskim. Naime, od 20. do 24. rujna održana su čak dva prestižna natjecanja: Dočasnička škola Jastrebarsko uz suorganizatora Zapovjedništvo za izobrazbu i obuku HKoV-a organizirala je 4. prvenstvo OS-a RH u vojničkom petoboju, a paralelno je održano i Međunarodno regionalno prvenstvo u vojničkom petoboju.

U navedenom razdoblju više od 100 natjecatelja iz 9 postrojbi OS-a RH i 6 nacionalnih ekipa nastojali su postići najbolje sportske rezultate u 5 disciplina: puška, plivanje, prepreke, bomba i kros. S obzirom na raznolikost disciplina, natjecanja su održavana na nekoliko lokacija, i to na strelištu "Vrapčanski potok", u vojarni u Jastrebarskom, te sportsko-rekreacijskom centru "Gorica Svetojanska". Prema riječima sudionika natjecanja, dani ispunjeni sportskim borbama brzo su proletjeli pa je tako došao i najsvečaniji trenutak, proglašenje pobjednika. Svečanost zatvaranja organizirana je u sportskoj dvorani "Ljubo Babić" u Jastrebarskom a započela je nastupom Zagrebačkih mažoretkinja i nastavila se proglašenjem najboljih u oba prvenstva.

Konačni su rezultati objavljeni u tablici, no svakako je vrijedno istaknuti postignute uspjehe pripadnika OS-a kako u "domaćem" natjecanju, tako i na

međunarodnoj razini. Ekipno je hrvatska izborna vrsta postavila svoj novi rekord, a isto je "pošlo za rukom" i pripadniku 350. VOB Peri Bertoviću postavljanjem hrvatskog rekorda. Unutar međunarodnog natjecanja u kojem su sudjelovale ekipе iz Švicarske, Austrije, Njemačke, Poljske i Slovenije, dakle neke od najjačih, kako na europskoj tako i na svjetskoj razini, hrvatski plasman na treće mjesto svakako je vrijedan divljenja.

Najuspješnjima su na svečanosti čestitali predsjednik Tehničke komisije CISM-e za vojni petoboj general Johann Pucher, te izaslanik načelnika Glavnog stožera HV-a brigadir Marjan Biškić. Nakon podjele pehara i medalja brigadir Biškić obratio se nazočnima te istaknuo kako su želje s početka natjecanja za postojanjem pozitivnog sportskog duha, pozitivnog ozračja, fair

Svaki natjecatelj opravdao je sebe kao sportaša i vojnika, istaknuo je brigadir Marjan Biškić

playa i dobrih rezultata u oba natjecanja ostvarene. Upravo zbog toga, dodao je, svaki natjecatelj opravdao je sebe kao sportaša i vojnika.

"Bez obzira na to što ne mogu svi pobijediti, ovako održana natjecanja pokazatelj su da je i samim sudjelovanjem na njima zajamčena pobjeda", završio je brigadir Biškić te proglašio regionalno i 4. prvenstvo OS-a RH u vojničkom petoboru zatvorenima.

A. DEČAK

Izaslanstvo Sveučilišta za nacionalnu obranu
Republike Mađarske u Ratnoj školi "Ban Josip Jelačić"

Ratno iskustvo u zamjenu za školovanje

snimio D. Kovač

Ratnu školu "Ban Josip Jelačić" 21. i 22. rujna, u sklopu bilateralne vojne suradnje, posjetio je rektor Sveučilišta za nacionalnu obranu Republike Mađarske "Zrinyi Miklós". Uz rektora, umirovljenog generala dr. Miklosa Szabu, u mađarskom su izaslanstvu bili i prorektor za znanstveni rad, umirovljeni brigadir, prof. dr. Jozef Solymosi, ravnateljica mađarske škole stranih jezika, dr. Marta Nabradi Kovacs, te vojni izaslanik pukovnik Mihaly Szoke. U sklopu planiranih aktivnosti, mađarski su gosti posjetili uz Ratnu školu i Taktičko-simulacijsko središte HKoV-a, Kadetsku školu, ŠS "Katarina Zrinska", te Zapovjedno-stžernu školu "Blago Zadro", gdje su ih zapovjednici i voditelji navedenih škola i središta upoznali s najvažnijim komponentama njihova ustroja i rada. Gosti su više puta pohvalili posjećene škole i središta te pri tome osobito istaknuli kratkoču postojanja Hrvatske vojske i kvalitetu postignutih rezultata.

Nakon obilaska mađarsko je izaslanstvo u ZZIO-u "Petar Zrinski" primio nje-

gov zapovjednik general bojnik Mirko Šundov. Razgovaralo se o mogućnostima suradnje, te iznesenim prijedlozima njezina ostvarenja s obje strane. General Szabo na kraju posjeta izrazio je zadovoljstvo boravkom te istaknuo: "Otvoren smo razmijenili dosadašnja iskustva u vojnoj izobrazbi, te se dotaknuli bitnih smjernica u njezinoj daljnjoj izgradnji u što je uključena i mogućnost suradnje. Tu je prije svega rijec o obrazovanju na sveučilišnoj razini ili nastojanju da se to postigne, te tendencija da se dogovori na zahtjeve koje postavlja NATO, a za što se Hrvatska treba pripremiti. Upravo u tom dijelu može se razviti pozitivna suradnja na obostranu korist. Mi bismo pružili potrebnu edukaciju u svrhu podizanja razine vojne izobrazbe Hrvatske vojske, a istodobno bi bili informirani o ratnom iskustvu koje Hrvatska posjeduje". Dodao je na kraju da međusobno priznavanje razine naobrazbe kroz razmjenu polaznika i predavača u školama govori dodatno u prilog bilateralnoj suradnji.

A. DEČAK

Kako do vojske visoke borbene sposobnosti?

Sport postoji od kada i čovjek. Definicije sporta proizlazile su iz raznih kriterija te se on određiva kao šala, zabava, igra "kult intenzivnog mišićnog napora", borba i sl. Osnovna razlika između igre i sporta je ta što je za sport bitan rezultat, dok je igra aktivnost koja nema drugog cilja do sebe same. Rekreacija je sport na razini svakodnevice, ali se od njega razlikuje jer je spontani izraz čovjekove želje da zadovolji potrebe za aktivnostima na dobrovoljan način i u svrhu odmora i razonode. Sa sportom su najuže vezane čovjekove potrebe za igrom, kretanjem, natjecanjem, komunikacijom, lijepim, osmišljavanjem egzistencije, ali i za afirmacijom, dominacijom i grupnom identifikacijom. Svaka društvena pojava zadovoljava neke potrebe, pa tako i sport.

Sport ima manifestne funkcije (ostvarenje potreba za tjelesnim vježbanjem, razvijanje moralnih kvaliteta, poboljšanje obrambenih mogućnosti zemlje), ali i latentne (učvršćivanje grupnog identiteta, kompenzacija (kult sportskog junaka), funkcija "ventila" za društvenu energiju). S tim u vezi postavlja se pitanje kakvu ulogu ima sport u vojsci? Naglasak bi trebao biti na razini i kvaliteti vježbanja usmjerenog na održavanje i unapređenje zdravlja koje je temelj kvalitetnog života, a ne samo na svladavanju vojnih zadataka i postizanju što boljeg rezultata.

Razlike u obuci vojnika i pripremi sporta

Nikako se ne može poistovjećivati obuka vojnika i priprema vrhunskog sporta. Tjelovježba i primjena sportskih programa u vojski su manjeg intenziteta, ali su isto tako kvalitetni s obzirom na cilj koji se želi postići. Učinkovitost vojske nemoguće je zamisliti bez dobre sportske pripreme. Iako ljudske stvaralačke sposobnosti nisu do kraja "iscrpljene", one nisu beskonačne, pa će se rješenja morati tražiti u suvremenim postupcima programiranja, provođenju sustava vježbanja, novim tehničkim i tehnološkim rješenjima, novim spravama, napravama i opremi, koji će biti u funkciji bolje i kvalitetnije vojske.

Želimo li takvu vojsku potreban je stručni kadar koji će poznavanjem sporta i njegove problematike moći stvoriti vojsku s visokim tjelesnim sposobnostima, spremnu za tjelesne napore, vojsku visoke borbene sposobnosti.

Sandra VRANEKOVIĆ

SOG Trident

AMERIČKA tvrtka SOG predstavila je novi preklopni nož Trident. Sječivo je izrađeno od čelika AUS8 tvrdoće 58 Rockwella. Nož je rasklopljen dugačak 21,5 cm, sječivo je dugačko 9,5 cm a težak je 127,5 grama. Oblik sječiva je modificirani Bowie s ispustom za palac, kako bi korisnik imao što čvršći hvat. Nož se nudi u inačici s ravnom oštricom te u inačici s djelomično nazubljenom oštricom.

Otvaranje i bravljjenje noža izvedeno je pomoću SAT (SOG Assisted Technology) sustava koji omogućava lagano otvaranje. Navodi se kako korisnik mora izvesti prvih otprilike 20% postupka otvaranja, ostatak izvede sam sustav. Sustav bravljjenja sprječava slučajno zatvaranje noža tijekom

uporabe i moguće ozljđivanje korisnika.

Drška je izrađena od termoplastičnog materijala Zytel u koji se zbog veće čvrstoće dodaje kevlar. Uzorak na drški (čekiranje) izведен je na zanimljiv način, naime za razliku od većine ostalih noževa koji imaju simetričan uzorak, kod Tragenta su primjenili različit uzorak na pojedinim dijelovima drške.

Na kraju drške postavljen je držač-krilce koji omogućava nošenje noža sigurno zataknutog u džep. Držač je odvojiv i može se postaviti na obje strane drške, a izведен je s logom tvrtke SOG. Ono što privlači pozornost već na prvi pogled jest utor u dršci koji tvrtka naziva Groove. Takav se utor rijetko susreće kod preklonih noževa. Njegova je funkcija omogućiti uporabu noža i kad je sklopljen. Naime, utor omogućava kontroliran pristup sklopljenoj oštreti pa je Groove idealan za rezanje konopa i slične manje

poslove. Trident je zgodan, višenamjenski nož za široki krug korisnika, od profesionalaca (vojnika, policajaca, vatrogasaca....) kojima će pomoći u svakodnevnom poslu, pa do izletnika i ljuditelja prirode.

I. SKENDEROVIC

Topnički projektil Excalibur

AMERIČKA tvrtka Raytheon i švedska Bofors Defence uspješno su testirale elektroničke sklopove novog topničkog projektila sa satelitskim i inercijalnim vođenjem XM982 Excalibur kalibra 155 mm. Testiranje je obavljeno na poligonu američke kopnene vojske u Yumi, savezna država Arizona, a ispitovan je iz ultra-lake haubice M777. Test je pokazao funkcionalnost jedinice za vođenje i navigaciju te strukturni integritet sustava za vođenje, navi-

gaciju, nadzornih elemenata i oplate projektila.

Test je izведен s "mekim" prizemljenjem, naime projektil je bio opremljen padobranom koji ga je

proizvodnju. Planirano je da prve topničke postrojbe u sastavu Stryker brigada dobiju prve

Excalibure 2006. godine. Excalibur bi trebao omogućiti precizne napade na točkaste ciljeve te na ciljeve u urbanim područjima,

a jedna od velikih prednosti trebalo bi biti minimiziranje kolateralne štete.

U tvrtkama projektil Excalibur drže ključnim elementom transformacije topništva koja treba omogućiti brz i precizan odgovor velike učinkovitosti, povećanog dometa, niske kolaterelne štete te smanjenje logističkih zahtjeva.

I. SKENDEROVIC

spustio na zemlju neoštećenog kako bi se mogle provesti valjane analize. To je samo jedan u nizu testova koji se provode kako bi se uspješno okončala razvojna faza te počele pripreme za

Američki vojnici dobivaju novi neprobojni prsluk

DANAS se u modernim vojskama iskristalizirao stav kako je izbor i nabava odgovarajuće opreme za vojнике jednako važna kao nabava složenih borbenih sustava. Zato je američka vojska prije dvije godine pokrenula *Program Executive Office Soldier*. Riječ je o programu koji je dosad obuhvatio više od 350 komada opreme - od čizama preko padobrana do nove puške. Sve to kako bi zaštitili živote vojnika, unaprijedili kvalitetu vojničkog života i unaprijedili njihovu učinkovitost na bojištu. Među opremom koju je PEO *Soldier* razvio i odobrio za uporabu je i novi neprobojni prsluk *Interceptor Body Armor*.

Novi prsluk ima masu od oko 3,7 kg, što je znatno smanjenje jer sadašnji ima masu od oko 5,5 kg. Uz to novi prsluk osigurava bolju zaštitu. Razvija se i posebni dodatak za zaštitu ramena, mase malo više od 1 kg koji će dodatno zaštiti bočni dio prsnog koša i naravno ramena. No nije sve tako sjajno s dodatkom za ramena. Naime, dodatak limitira određene pokrete rukama i

sprečava cirkulaciju zraka ispod prsluka pa posljedično i hlađenje vojnika. To može biti vrlo ozbiljan problem u uvjetima velike vrućine. Cijela priča s tjelesnim oklopom mora se ustvari pažljivo balansirati između što većeg stupnja zaštite i zadržavanja što višeg stupnja borbene učinkovitosti vojnika. Naravno, treba uzeti u obzir kako se neprobojni prsluci dijele u kategorije, ovisno o stupnju zaštite koji osiguravaju. Pravilo je vrlo jednostavno i neumoljivo: što veći stupanj zaštite to teži prsluk. Oni koji pružaju zaštitu od jačih kalibara, npr. 7,62x51 mm, redovito moraju imati dodatne oklopne ploče (od čelika, specijalne keramike ili kompozita) što njihovu masu znatno diže i čini ih neprikladnim za opremanje redovnih pješaka kod kojih je mobilnost vrlo važna. Stoga se vrlo često rabe fleksibilni prsluci koji u osnovoj inačici pružaju slabiju zaštitu, ali su lakši. No, zatreba li jača zaštita imaju posebne džepove u koje se stavljuju dodatne oklopne ploče.

I. SKENDEROVIC

Njemačka nabavlja ambulantni Duro III

TVRTKA Rheinmetall Landsysteme isporučila je njemačkoj vojsci 16 višenamjenskih logističkih vozila Duro III. Vozila su naručena kao odgovor na žurne operativne potrebe a zbog razmještaja u kontingente koji su u mirovnim misijama. Isporučeno je 12 ambulantnih vozila i 4 vojnopolicijska.

Duro III sklapa njemački Rheinmetall Landsysteme u pogonu Kasell prema ekskluzivnom ugovoru sa švicarskim MOWAG-om koji je izvorni proizvođač i koji je dosad isporučio oko 3500 vozila obitelji Duro, uglavnom švicarskoj vojsci.

U njemačkoj vojsci (Bundeswehr) Duro III je predviđen za zamjenu postojećih vozila za potporu. Donijet će veću zaštitu posada u odnosu na sadašnja vozila. Procjenjuje se kako će u idućih nekoliko godina njemačka vojska trebati oko 900 vozila u različitim konfiguracijama: ambulantnoj, vojnopolicijskoj, zapovjednoj, izvidničkoj, za vezu, za uklanjanje eksplozivnih naprava itd. Rheinmetall se nuda kako će se za većinu tih послava biti izabran upravo Duro III.

Duro III prozveden u Rheinmetallu ima veći stupanj oklopne zaštite, prema tvrtki to je najjača oklopna zaštita ikad primjenjena na vozilima te klase. Oklopna zaštita odgovara standardu STANAG 4569 Level 2 i DIN EN 1522 Level FB7. Nadalje, protuminska zaštita odgovara standardu STANAG 4569 Level 1.

Vozilo može prihvati 2 člana posade u kabini i 11 vojnika (ili odgovarajući teret) u transportni modul, zapremine 13 m³. Upravo je modularnost jedna od bit-

nih značajki vozila. Omogućava korisniku prilagodbu vozila traženoj zadaći uporabom specifičnih modula koji se postavljaju na standardizirano podvozje. Moduli mogu funkcionirati i stacionarno, kad se odvoje od podvozja što može biti prednost u pogledu logističke potpore.

Ukupna masa vozila je 12 t, a nosivost 5,5 t pa se može prevoziti transportnim avionima C-130 Hercules, C-160 Transall i budućem A400M.

I. SKENDEROVIC

Nova klasa kineskih podmornica

o vrlo modernom borbenom plovilu koji je tehnološki oslonjen na ruske podmornice klase Amur. Preliminarne procjene govore da su podmornice klase Yuan daleko naprednije od svih dosadašnjih podmornica izgrađenih u Kini i da po svojim svojstvima ne zaostaju znatno za sličnim plovilima zapadne proizvodnje.

Neki neslužbeni izvori naveli su i da će podmornice Yuan dobiti AIP (*Air Independent Propulsion* - pogon neovisan o okolini) pogonski sustav ruskog podrijetla koji je razvijen za podmornice klase Amur. Prije godinu dana upravo se nesreća kineske podmornice 361 klase Ming dovodila u vezu s ispitivanjem AIP pogona. Ako su podmornice klase Yuan doista dobine AIP pogona onda se njihova mogućnost djelovanja znatno približila mogućnosti djelovanja podmornica na nuklearni pogon.

U međuvremenu nastavljena je gradnja klasičnih podmornica klase Song (Type 039A) i kupnja ruskih podmornica klase Kilo (Projekt 636). Nepotvrđene vijesti tvrde da je u međuvremenu na tajnoj lokaciji porinuta i prva jurišna podmornica na nuklearni pogon označena kao Type 093. Podmornice Type 093 trebale bi zamijeniti pet ne baš uspjelih nuklearnih podmornica klase Han (Type 091). U završnoj fazi gradnje je i prva nuklearna podmornica s balističkim projektilima Type 094 koja bi do kraja ovog desetljeća trebala zamijeniti neuspjelu podmornicu klase Xia (Type 092). Sve se te podmornice grade uz navodno obilatu pomoć ruskih stručnjaka.

T. JANJIĆ

Rumunjska preuzeala fregatu Type 22

RUMUNJSKA ratna mornarica preuzeala je prvu od dvije bivše britanske fregate klase Type 22 Batch 2 na ceremoniji koja je održana 9. rujna u engleskom gradu Portsmouthu. Ceremoniji primopredaje nazočili su rumunjski predsjednik Ion Iliescu i ministar obrane Ioan Mircea Pascu.

Nekadašnja britanska fregata HMS Coventry preimenovana je u Regele Ferdinand. Nova rumunjska fregata trebala bi u rumunjsku luku Constanta uploviti početkom listopada. Druga fregata iste klase Regina Maria (bivša HMS London) rumunjskoj ratnoj mornarici bit će predana početkom iduće godine.

Dvije otpisane britanske fregate kupljene su i modernizirane po cijeni od 116 milijuna funti. Ugovor je obuhvatio povratak brodova u operativno stanje i postavljanje novih sustava uskladištenih s rumunjskim potrebama. Između ostale opreme na brodu u trenutku primopredaje bio je automatski top 76 mm tvrtke Oto Melara i elektrooptički sustav za praćenje i ciljanje tvrtke Radamec te sustav za upravljanje paljbom tvrtke AMS Nautis. Kako bi nova rumunjska fregata mogla djelovati unutar snaga NATO saveza dobila je novi komunikacijski sustav MPS2000 tvrtke BAE Systems te žirokompass i GPS sustav tvrtke Sperry Marine.

Tako opremljen Regele Ferdinand može djelovati samo kao veliki patrolni brod te ga je za izvođenje složenijih borbenih zadaća potrebno još dodatno opremiti protubrodskim, protupodmorničkim i protuzračnim borbenim sustavima. Uz to brod je osposobljen za nošenje borbenog helikoptera čiji su hangar i poletna paluba smješteni na krmi. U svakom slučaju i tako djelomično opremljen Regele Ferdinand veliki je dobitak za poprilično zastarjelu rumunjsku ratnu mornaricu.

T. JANJIĆ

Kupola Grom

Između kupole i prstena nalazi se zglobni sustav koji omogućava elevaciju cijele kupole a ne samo topa kao kod uobičajenih rješenja. Konačan rezultat je kupola koja je izdignuta iznad tijela podvozja i ostavlja slobodni prostor između krova vozila i donjeg dijela kupole. Taj je prostor iskorišten za veći stupanj elevacije kupole te za postavljanje 4 protuoklopna projektila 9P135M Konkurs. Dosad su se na takve kupole protuoklopni projektili postavljali na krov ili bočno.

Uz spomenute PO projektile, dometa 75 do 4000 m, u kupolu su postavljeni automatski top ZTM-2 kalibra 30 mm, strojnica KT ili PKT kalibra 7,62x54R i automatski bacač granata AGS-17 kalibra 30 mm.

Kupola ima borbenu masu od 1800 kg, dugačka je 3303 i široka 1540 mm. Ostvaruje elevaciju od -10° do +60°, a po smjeru pokriva 360°. Postavljen je motrilacijsko-ciljnički sustav PNK-4S ili PNK-5.

Grom je u svakoj slučaju neobično i zanimljivo rješenje koje ima solidan potencijal daljnog razvoja. Njegovim se postavljanjem na starija vozila znatno podiže njihova borbena učinkovitost i omogućava djelovanje po širokom spektru površinskih i zračnih ciljeva.

I. SKENDEROVIC

UKRAJINSKA tvrtka Morozov predstavila je novu besposadnu kupolu Grom. U Morozovu su kupolu nazvali univerzalni borbeni modul. Grom je namijenjen opremanju lakih oklopljenih vozila i predviđen je za djelovanje protiv neoklopljenih i oklopljenih ciljeva te zrakoplova raznih vrsta.

Predviđen je za postavljanje na laka oklopljena borbena vozila kao što su BTR-60/70/80, BTR-3E, MT-LB, BMP-1/2, M-113 i slična. Izgled kupole je drukčiji i nudi novitete u odnosu na dosadašnje konstrukcije takvih kupola. Naime, prsten za uglavljivanje na podvozje i sama kupola više nisu homogena cjelina.

Kina kupila PZO raketni sustav S-300PMU2

KINA i ruska tvrtka za trgovinu oružjem Rosoboronexport sklopile su posao vrijedan 980 milijuna američkih dolara o isporuci protuzračnog raketnog sustava S-300PMU2 (Favorit) kineskim oružanim snagama. Time je Kina postala prvi strani korisnik tog vrlo suvremenog PZO sustava koji se na tržištu nudi od 2001. godine.

Ugovor obuhvaća isporuku zapovjednog sjedišta na vozilu 83M6E2, osam bitnica 90Zh6E2 i set vođenih raketa 48N6E2 uz svu opremu potrebnu za održavanje. Uz to isporučiti će se i radar 64N6E2 dometa motrenja 300 kilometara. Svaka od osam bitnica 90Zh6E2 sadrži po jedan radar za navođenje raketa na ciljeve 30N6E2 i jedan radar za određivanje visine leta cilja 96L6E. Unutar svake bitnice još je i osam

5P85SE lansirnih mjesta na kamionima MAZ 8 x 8, svi s po osam raketa. Isporuka cijelog sustava

trebala bi se obaviti u iduće dvije godine.

PZO raketni sustav Favorit može uništavati ciljeve do udaljenosti od 200 kilometara, dok balističke projektili presreće do udaljenosti od 40 kilometara. Ciljeve koji lete na vrlo malim visinama može obarati na udaljenostima od 28 do 38 kilometra, ovisno o konfiguraciji terena. Uništava ciljeve koji lete u rasponu od 10 metara do 27 kilometara i po tome je jedinstven u svijetu. Istodobno može pratiti do 36 ciljeva i na njih navoditi do 72 rakete.

Kini je to treća kupnja sustava Favorit. Još 1993. kupila je inačicu S-300PMU. Godinu dana kasnije potpisana je ugovor vrijedan 400 milijuna američkih dolara za isporuku sustava S-300PMU1. U kolovozu ove godine kineske oružane snage naručile su još jednu seriju S-300PMU1 sustava po cijeni od 440 milijuna američkih dolara. Sve te narudžbe pokazuju da su Kinezi vrlo zadovoljni Favoritom te da on ubrzano postaje osnova njihovog PZO raketnog obrambenog sustava.

D. MIĆIĆ

Komplementarno motrenje Jadrana mrežama "more" i "obala"

Proces globalizacije čini države i društva međusobno ovisnima u многим svakodnevnim i dugoročnim djelovanjima pojedincata, skupina i državnih institucija. Nestaju nacionalna poduzeća, a umjesto njih poslovnim svijetom dominiraju multinacionalne korporacije, što rezultira smanjenjem nacionalnih "ograđa" radi omogućavanja slobodnije trgovine i međunarodne suradnje

Globalizacija mijenja sigurnosni koncept u širem smislu. S jedne strane globalizacijom se smanjuje djelotvornost nadzornih sustava pojedinih država, a s druge tehnološki razvitak nudi na slobodnom tržištu rastuće kapacitete na svim poljima stvaralaštva i proizvodnje.

Pomorske nesreće mogu rezultirati teškim posljedicama

Vili KEZIĆ

Konvergencija tih dvaju trendova znatno povećava potencijalne konfiguracije prijetnji u takvom globaliziranom svijetu, koje nisu samo vojne ili civilne, i koje je teško jednoznačno definirati. Suvremeno društvo je sve ranjivije i sve izloženije opasnim djelovanjima međunarodnog organiziranog kriminaliteta i nepredvidljivim asimetričnim napadima.

U takvim okolnostima globalnih otvaranja, koncept "pomorske zaštite" na moru ne može imati u budućnosti samo vojno obilježje, već će se odnositi na šire područje

čimbenika zaštite, uključujući ustrojavanje adekvatnih sustava sigurnosti, jamčenje poštivanja međunarodnih konvencija i dogovora, slobodnu uporabu morskih putova, provođenje zakona i zaštitu okoliša.

Sustav "pomorske zaštite" uključuje zaštitu i sigurnost vladinih i komercijalnih djelovanja na moru, a prostire se na morska područja s nacionalnim suverenitetom, ali i na pučinu na kojoj obalna država nema jurisdikciju. Naime, organizirani kriminalitet sve više se internacionalizira, postaje opasniji i nasilniji ostvarujući negativne učinke i izvan zemlje ishodišta, te ga treba sprečavati u začetku čim se otkrije bilo gdje, pa i na otvorenom moru.

Činjenica da se 99% tereta i 80% gospodarske vrijednosti svjetske trgovine transportira morem, jasno upozorava na posljedice eventualnog nasilnog remećenja ili prekida linija pomorskih komunikacija.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Neširenje oružja za masovno uništenje

Gotovo da nema svjetskog znanstvenog, stručnog, političkog, ekonomskog skupa u kojem se ne govori o novim oblicima ugroza svjetske i nacionalnih sigurnosti. Pritom terorizam izaziva poseban strah i posebnu pozornost, pogotovo kad se govori o terorizmu nuklearnim, kemijskim i biološkim (NKB, engleski NBC) oružjem i radiološkim, biološkim i kemijskim agensima

Zvonko OREHOVEC, Vilko KLASAN

Nakon 11. rujna 2001., kada je svijet uvidio da terorizam može izazvati masovna stradanja, oružje za masovno uništavanje, koje je u posthladnoračovskom razdoblju bilo pomalo marginalizirano kao izvor ugroza, naglo dobiva ponovno na značaju. Njime se počinju baviti političari, pripadnici službi sigurnosti i osviješteni znanstvenici i stručnjaci raznih profila zanimanja. Nuklearno, kemijsko, biološko i toksinsko oružje se počinje navoditi kao oružje koje će moguće - vjerojatno - najvjerojatnije - sigurno upotrijebiti teroristi ukoliko žele izazvati masovna stradanja. Osim spominjanja dijelova Azije (Sjeverna Koreja, Pakistan i Indija) gdje se još daje vjerojatnost uporabe nuklearnog oružja, gotovo da se više ne spominju ratovi i vojske kao mogući korisnici NKB

oružja, osim u slučaju nekog totalnog svjetskog sukoba u budućnosti.

Takvo ozračje kao i sama priča o oružju za masovno uništavanje (OMU, engl. WMD) kao oružju terorista, pokrenulo je niz lokalnih, regionalnih i međunarodnih skupova na temu NKB oružja, ali i drugih, vrlo ozbiljnih i ambicioznih aktivnosti kao što je i Program neproliferacije OMU-a pod nazivom *Weapons of Mass Destruction, Counter Proliferation Policy and Implementation Issues*.

Činjenica je da terorizam, zajedno s drugim novim oblicima ugroza, ugrožava samu srž međunarodne sigurnosti i životnog okružja, sam prosperitet pa i opstanak čovječanstva. Pritom povećanje vjerojatnosti nabave i/ili proizvodnje RKB agensa, a samim time i

povećanje mogućnosti njihove uporabe kao sredstava (s oružnim sustavima ili bez njih) u terorizmu, nameće nužnost smanjenja tih vjerojatnosti i mogućnosti, a što je i glavna zadaća politike neproliferacije OMU-a. Zbog toga je

Uporaba OMU-a traži specijalizirano zbrinjavanje žrtava

politika neproliferacije OMU-a izrazito dobrodošla, nužna, potrebna i vrijedna svake pohvale, no u njezinom provođenju, po mišljenju autora ovog rada, postoji jaz između političkog htijenja i znanstvene realnosti.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Uvježbavanje pomoći žrtvama napada OMU-om

Canadian DND

Boeing 737 MMA - višenamjenski mornarički avion

Zahvaljujući dobivanju ugovora za novi višenamjenski mornarički avion ratne mornarice Sjedinjenih Američkih Država Boeing je snažno prodro u novo područje vojne tehnike, istisnuvši donedavno neprijepornog Lockheed Martina i njegov P-3C Orion. Ostvare li se izvozna predviđanja u iduća tri desetljeća, Boeing bi na ovom avionu mogao zaraditi više od pedeset milijardi američkih dolara.

Domagoj MIČIĆ

Kad je 14. lipnja ove godine američko ministarstvo obrane objavilo da je Boeingov prijedlog novog višenamjenskog mornaričkog aviona (Multi-mission Maritime Aircraft - MMA) prihvaćen, bio je to jedan od najvažnijih dana za tu tvrtku. Zahvaljujući tome Boeing je dobio ugovor vrijedan 44 milijarde američkih dolara po kojem u idućih trideset godina mora američkoj ratnoj mornarici isporučiti, održavati i modernizirati 108 MMA aviona. Samo će proizvodnja 108 aviona Boeingu donijeti prihode veće od 20 milijardi američkih dolara. Uz to Boeing procjenjuje da na svjetskom tržištu može prodati ukupno 300 aviona, s Australijom, Indijom, Pakistanom i Tajvanom kao najizglednijim kupcima što bi

MMA će dobiti najsuvremeniji radni prostor pilota koji će im znatno olakšati posao

Glavni razlog za ubrzani odabir MMA je sve manji broj operativnih P-3C Oriona

im donijelo poslove vrijedne oko pedeset milijardi američkih dolara. Boeingov je uspjeh tim veći jer se tvrtka nalazi pod snažnom paljbom kritičara zbog posla oko konverzije svojih putničkih aviona 767 u leteće tankere za američko ratno zrakoplovstvo, a u tijeku su i istrage svih njezinih poslova vezanih uz isporuku oružja i vojne opreme. U do samog kraja neizvjesnoj utakmici Boeingov 737-800ERX pobijedio je u početku favorizirani Orion 21 tvrtke Lockheed Martin.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

FELJTON Prvi svjetski rat - devedeset godina poslije

Veliki rat za kolonije

Boris PERIĆ

Ni suverene države izvan Europe brutalna ratna zbilja nije mimošla: razbijanjem Tur-skog Carstva Bliski istok uvučen je u krizu, kojoj se ni danas ne nazire kraj, a ulaskom SAD-a u rat započaćen je njegov neizbjegni ishod.

Iako u općoj predodžbi u prvi mah budi asocijacije tek na ratno djelovanje duž europskih bojišnica, nasilno prekrajanje europskih zemljovida i silovit sraz nagomilanih tenzija dvaju europskih vojno-

■ Japansko Carstvo ograničilo je svoje ciljeve na osvajanje njemačkih kolonija u Istočnoj Aziji

-političkih saveza, I. svjetski rat, od čijeg se izbijanja ovog

ljeta navršilo devedeset godina, nipošto se nije ograničavao tek na Stari kontinent. Smislijan i pripreman u glavama europskih vladara, političara i vojnih stratega, Veliki

rat odigrao je neslavnu ulogu prvog globalnog i globaliziranog krvoprolīca u povijesti čovječanstva, uvukavši u svoj

krvavi vrtlog trideset i dvije nacije sa svih kontinenata. Uz to, za interes svojih stranih gospodara kvarili su i ginuli nedužni stanovnici brojnih kolonija i dominiona, što su ih europske velesile prisvojile tijekom dugotrajne povijesti svojih osvajačkih pohoda. Poput onih na "domaćem terenu", sukobi izvan Europe ostavili su za sobom velik broj ozbiljnih križnih žarišta, otvarajući vrata novim, strašnjim ratovima i to političkim krizama, obilježenim terorom i krvoprolīcem.

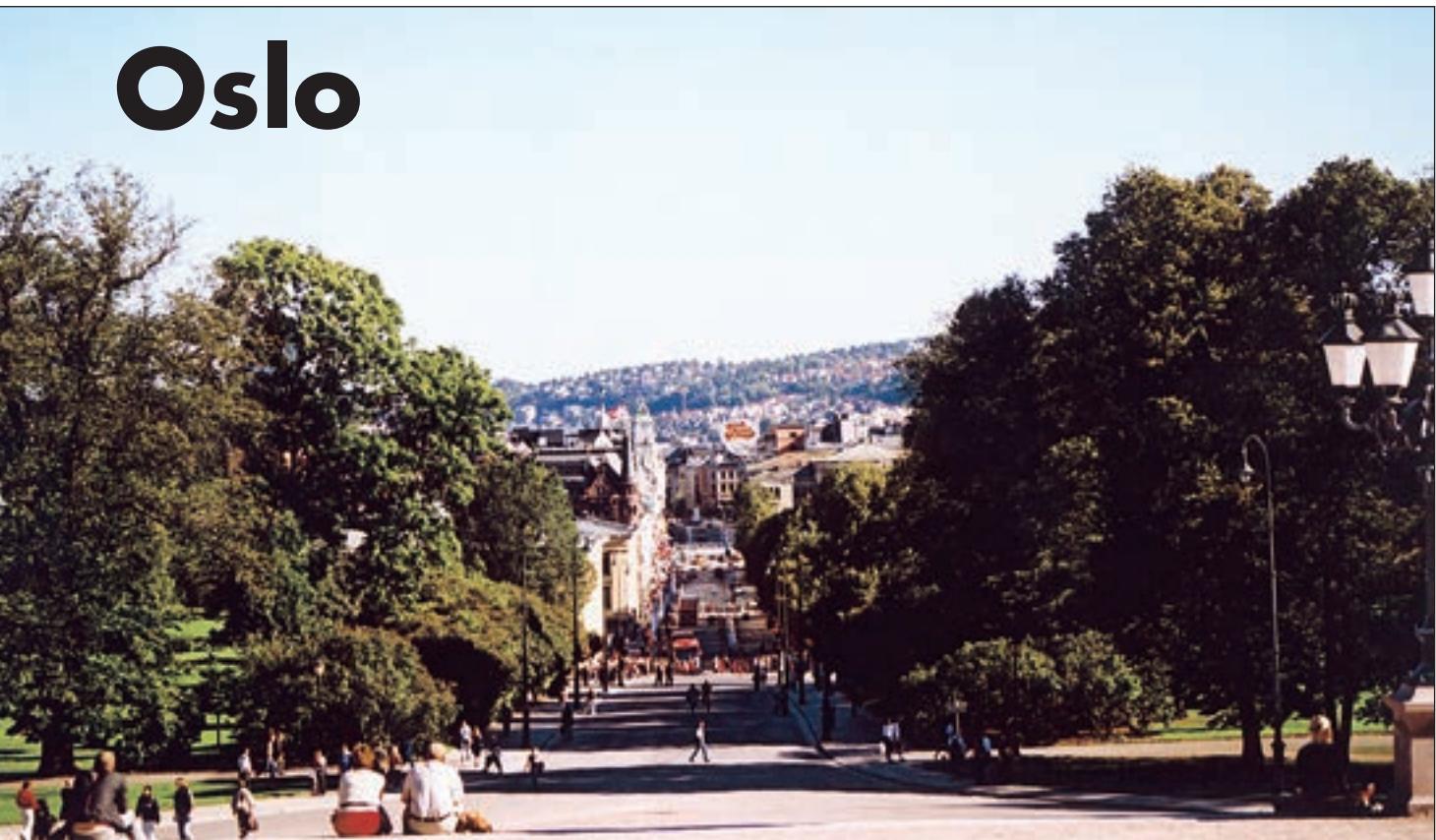
■ Dominioni i kolonije mobilizirali su milijune vlastitih vojnika, a snosili su i znatan dio ratnih troškova

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Usredotočen na osvajanje kolonija i novih tržišta, I. svjetski rat nije bio samo europska katastrofa.
Nebrojeni narodi sa svih kontinenata našli su se uvučeni u njegov krvavi vrtlog, a da mnogi od njih nisu mogli sami odlučivati o ulasku u rat. Stotine tisuća vojnika i civila iz Azije i prekomorja izgubilo je život zbog ekspanzionizma svojih europskih kolonijalnih gospodara

Oslo

Iako površinom velik kao Zagreb u Oslu živi i/ili radi upola manje ljudi. Krajnji rezultat je da niti u osam ujutro ili u pet popodne na gradskim prometnicama nema gužve. Zahvaljujući tomu život u Oslu je ugodniji i mirniji nego u većini europskih prijestolnica

Napisao i snimio Mario GALIĆ

Odlučite li ikada posjetiti Oslo i u njega stignete avionom (uvjetno rečeno jer je gradska zračna luka *Oslo Airport Gardermoen* udaljena 55 kilometra od središta grada) najbolje vam je da se u grad uputite ekspresnim vlakom Oslo S koji će vas za samo 22 minute (zbog jedne minute kašnjenja osoblje vlaka će se više puta ispričati putnicima) dovesti do glavnog kolodvora u samom središtu grada. Odатle do vašeg krajnjeg odredišta na raspolaganju su vam tramvaji, autobusi, podzemna željeznička taksija ili jednostavno, kao u mom slučaju, pješačenje do krajnjeg odredišta.

Već na izlasku iz kolodvora zamijetit ćete jednu od odlika Osla - veliki betonirani ili popločeni trgovi s vrlo malo ili nimalo zelenila, ali s bar jednom fontanom. Ako je vrijeme lijepo i toplo (više od -10 stupnjeva) trgovu su puni ljudi koji vole sjediti, osobito mla-

dež, na stubištima - poprilično čudan običaj za grad s vrlo hladnom klimom.

Druga odlika Oslo koja vam mora upasti u oči je urednost. Uredne ulice, uredne i očuvane fasade bez ijednog grafita, uredno pokošena trava u malobrojnim parkovima. urednost je odlika dućana, restorana, hotela... Ono što me je nemalo iznenadilo je da tamošnji žitelji kao i Zagrepčani uredno prelaze preko gradskih prometnica mimo zebre i kad je crveno za pješake.

Gradske su ulice najprometnije petkom popodne, kad ćete teško naći mjesto u tamošnjim kafićima i restauranima koji su u to vrijeme prepuni mladeži. Mjesto ćete teško naći i sуботом jer je to vrijeme kad obitelji s djecom od-

laze u svoj tjedni obilazak gradskih dućana. Zato nedjeljom od jutra pa do večeri na ulicama komotno možete igrati nogomet ili neki drugi prigodni sport. Za Norvežane, pa tako i za one nastanjene u Oslu nedjelja je dan za obiteljsko druženje u prirodi, naravno ako to vrijeme dopušta.

Norvežani su ovisnici o vremenskoj prognozi, tako da nije nikakvo iznenadnje ako vam usred filma na televiziji uleti dvadesetminutni prekid s

Zgrada nacionalnog parlamenta

vatnost. Jadan kralj Harald V. ne može ni u vlastiti vrt.

Vratite li se u središte grada, preko Karl Johans ulice ili kroz obližnji veliki park koji čak ima i drveće naći ćete se pred vrlo lijepom zgradom

neizbjježnim reklamama i opsežnom prognozom za sutra, prekosutra i još nekoliko dana unaprijed. Pitate li domaćine zašto je to tako, odgovorit će vam: "Lako je onima na Azorima. Njima je danas isto kao i jučer, a sutra će im biti isto kao prekučer. Kod nas teško da imate tri ista dana zaredom. U našem slučaju to može biti opasno po zdravlje." I doista, za sedam dana u Oslu samo su dva bila potpuno sunčana. Ostali su bili ili

đete ako se od glavnog kolodvora pješke uputite u smjeru sjevera ulicom Karl Johans. Na kraju ulice, na brdašcu iznad grada nalazi se kraljevska palača. Tako je to navedeno u turističkim vodičima, ali stvarnost je nešto drugačija. Naime, dobar dio Karl Johans ulice potpuno je prekopan i hodanje po noj vrlo je teško. Brzinom kojom se izvode radovi tako će i ostati još duže vremena. Naime, u subotnje jutro na gradilištu su bila tek četiri radnika koji su polako, ali vrlo pedantno slagali kamene kocke. U srijedu ujutro na gradilištu je bilo tek nešto više ljudi ali posao bar na prvi pogled nije išao ništa brže. I inače Oslo je sav prekopan i prepun gradilišta.

Nakon što svladate gradilište preostaje vam penjanje uz omanje brdo i na cilju ste - kraljevska palača norveškog kralja Haralda V. Kako je to živuća palača s pravim kraljem u njoj, a ne tek puki muzej, a u svjetlu sveprisutnog straha od globalnog terorizma, očekivao sam cijeli niz ograničenja u kretanju i fotografiranju. Kad tamo tek nekoliko vojnika kraljevske garde. Ne samo

Krenete li ulicom Karl Johans između vas i kraljevske palače ispriječit će se radovi

potpuno kišni ili promjenjivi, što je najgora kombinacija jer se po suncu "kuhate" a po kiši smrzavate. A bio je početak rujna. Kako li je tek u listopadu i studenom?

Iako smješten na moru Oslo je potpuno okrenut od njega. Zapravo more možete vidjeti samo ako se popnete na utvrdu Akershus, koja je izgrađena još 1300. godine, ili s obližnjeg trga veličine zagrebačkog Trga bana Josipa Jelačića. Sve ostale zgrade, trgovi i ulice okrenute su od mora tako da u 99 posto grada nemate osjećaj da ste na obali mora.

Gradske znamenitosti

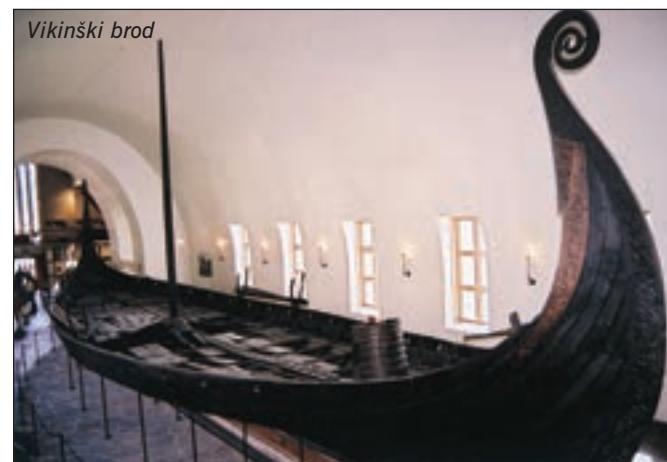
Prva gradska znamenitost koju sam otiašao vidjeti bila je kraljevska palača. Viđao sam i prije kraljevske i carske palače, ali u njima već odavno nema stanara. Do palače najlakše do-

... kraljevski vrt

državnog parlamenta, bar izvana jer zbog prenatrpanog rasporeda EMPA kongresa nije bilo vremena da ju se razgleda iznutra.

Oslo se posebno ponosi sa svojih 41 muzejem koje godišnje obiđe više od tri milijuna posjetitelja. Osobno najviše me dojmio Vikinški muzej s izloženim brodovima, izgrađenim u devetom i desetom stoljeću. Preporučio bih i odlazak u Norveški pomorski muzej, ne toliko zbog izložaka koji su uglavnom makete brodova, već zbog izvrsnog dokumentarnog filma koji bez ijedne izgovorene riječi na predavan način dočarava norveški odnos prema moru i životu. Kad ste već tamo navratite i u muzejski restoran gdje će te moći uživati u ukusnim norveškim nacionalnim jelima, naravno spravljenim od ribe. Cijene su za naše prilike astronomske ali tako je u cijelom Oslu.

Vikingi brod

Projekcija filma "Troja"

■ Odjel za kulturno-društvene djelatnosti Službe za odnose s javnošću i informiranje organizira **2. listopada u 19 sati u Domu HV-a "Zvonimir"** projekciju filma za odrasle "TROJA" - američki povjesni spektakl, sniman po predlošku Homerove Ilijade i Vergilijeve Eneide. Glume Brad Pitt, Diane Kruger, Brian Cox i dr., a traje 163 min. **Besplatne ulaznice mogu se rezervirati od 27. rujna, isključivo od 10 do 12 sati u Odjelu za kulturno-društvene djelatnosti, Stančićeva 6, tel./fax: 68-935.**

Izložba skulptura

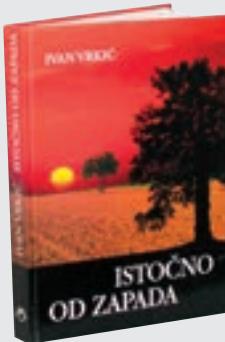
■ Svečano otvorenje samostalne izložbe akademskog kipara iz Zagreba Ivana Branka Imrovića bit će **4. listopada u 19 sati u galeriji MORH-a "Zvonimir"**, Bauerova 33. Na izložbi pod nazivom "SKULPTURE: TERAKOTA (2000. - 2004.)" autor će se predstaviti s tridesetak recentnih skulptura u tehnici terakote kombiniranoj s asamblazom i readymade objektima. Izrazito figurativan, Imrović se izražava u manjim, komornim formama, kojima, smještajući ih u staklene kubuse, daje novu dimenziju ograničavanja-produbljivanja prostora.

Izložba je organizirana u prigodi Dana neovisnosti RH, 8. listopada, a može se razgledati do 18. listopada, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati; ulaz slobodan.

BIBLIOTEKA**Ivica Vrkić: Istočno od zapada, politički putopisi hrvatskim istokom, Zagreb, 1997.**

"Ova knjiga je dijelom isповједno-dnevničke naravi, dijelom pak ima nespornu političko-analitičku važnost, dok je dijelom i slobodno pa i slobodoumno razmišljanje o naravi srpske agresije i o hrvatskoj obrani, kao i o nadređenosti diplomatike izravnim vojnim postignućima, te osobito o ulozi i posredništvu OUN-a, s posebno dvosmislenim primjedbama o političkoj strategiji i lukavosti svih uključenih strana. Pa ipak, ovdje je prvenstveno riječ o osobnom rukopisu o događima, koji sam po sebi omekšava dokumentirane činjenice, iako ne odstupa od sustavno prihvaćenoga temeljnoga stava i njegove naslijedne provedbe, motreći tako uvijek iz hrvatske političke optike". Tako je u recenziji knjige Ivice Vrkića zapisa Tomislav Ladan.

Ladan posebno ističe zanimljive opise primjera iz specijalnoga rata i slučaj s promidžbenim lecima, kao i podaval s otvorenim telefonom, dok primjer s odlomkom "I Hrvati lete u nebo" ističe kao dokaz poetično-knjижevnih umetaka u načelno dokumentarni tekst. A kako je sam autor zapisa u predgovoru, njegova je knjiga samo dio onoga što se događalo u misiji mira: "Ona je manjkava jer pisao sam uglavnom ono što sam video ili gdje sam bio nazočan, a mnogo toga se događalo veoma korisno za cijelu misiju izvan mojih spoznaja".

Nikolina PETAN

4. listopada 1947. Umro Max Planck

Njemački fizičar i nobelovac Max Planck umro je 4. listopada 1947. u Göttingenu. Životno otkriće Planck je postigao 1900. godine. Naime, dok je istraživao distribuciju energije u elektromagnetskom zračenju, došao je do sasvim neočekivane i za ono doba revolucionarne spoznaje - shvatio je da se energija javlja samo u diskretnim vrijednostima koje je nazvao kvantima. Univerzalna konstanta h , koju je uveo kako bi objasnio tu pojavu, danas nosi njegovo ime. Na taj je način Max Planck postavio temelje onomu što je postalo poznato kao kvantna mehanika i polazište za istraživanje atomske energije.

7. listopada 1908. Aneksija Bosne i Hercegovine

Berlinskim kongresom 1878. Osmansko Carstvo bilo je prisiljeno prepustiti Habsburgovcima administrativnu upravu, a austrougarskoj vojsci dopustiti okupaciju Bosne i Hercegovine. Istodobno BiH je i dalje ostala pod sultanovim vrhovništvom. Austrougarska uprava pokušala je u zatečeno feudalno-agrarno društvo uvesti kapitalizam. Organizirana je pravna, birokratska uprava, kojoj je osnovni cilj bio što bolje iskoristiti prirodne sirovinske potencijale Bosne i Hercegovine za austrijsku industriju. Trideset godina poslije Berlinskog kongresa to najnerazvijenije područje Austro-Ugarske ponovno je postalo stjecište sukoba velikih sila. Austro-Ugarska je samovoljno proglašila aneksiju 7. listopada 1908. Europa je dovedena na rub općeg sukoba. Glavni nezadovoljnici su bili Osmansko Carstvo, Srbija i Crna Gora. Austro-Ugarska nije htjela popustiti, oslanjajući se na njemačku potporu. Razdoblje koje je uslijedilo nazvano je aneksiskom krizom. Na kraju, nakon pola godine napetosti sukob je ipak izbjegnut. Osmanskom Carstvu je isplaćena odšteta, a Rusija i Srbija su, primorane njemačkim ultimatom, ipak priznale aneksiju.

leonriz@net.hr

SLOVO DUHOVNOSTI**Nedjelja 3. listopada**

Hoće li me netko smatrati bogohulnim ako kažem da pape, biskupi, svećenici, i svatko od nas ima malu i slabu ili čak nikakvu vjeru? Vjerojatno hoće! Ali suočiši se s riječima koje nam Isus poručuje u evanđelju: "Da imate vjere koliko je zrno goruščino, rekli biste ovom dudu: Iščupaj se s korijenom i presadi u more. I on bi vas poslušao.", postajem svjestan gdje je svatko od nas kad je riječ o vjeri. Nigdje! S druge strane svatko će od nas na upit jesmo li vjernici kao iz topa odgovoriti - jesmo. A što se događalo onima koji su vjerovali? Gluhi su čuli, hromi prohodali, nijemi progovorili, slijepi progledali... Takva nam vjera treba da bismo mogli reći - da, mi vjerujemo u Isusa Krista, Sina Božjega i sve ono što nam je on poručio. Tada će se i nama događati jednaka čuda i na nama ispunjavati Riječ Božja. Ali ne očajavajmo, nego zamolimo Svevišnjeg kao i apostoli: "Umonoži nam vjeru". A Otac koji se brine za ptice na granama, dat će nam sve što ga tražimo. Od nas se samo očekuje da ga ponizno zamolimo.

Željko STIPANOVIĆ

Napoleonova imperijalna garda

Napoleonova *imperijalna garda* neprijeporno je najpoznatija postrojba iz razdoblja tzv. **Napoleonskih ratovala**. Kao svojevrsni tjelesni čuvaci francuskih kraljeva i kraljica - gardisti u Francuskoj postoje i stoljećima prije **Napoleona** dolaska na vlast. Povijest imperijalne garde počinje godinom Velike francuske revolucije, kad se, sa zadaćom da čuva i brani kraljevska boračišta, osniva postrojba pod nazivom **Gardes de la Prevote de l'Hotel**. Kad je spomenuta garda pristupila Narodnoj skupštini, naziv je primjereni promijenila u **Garde de l'Assemblee Nationale**, ali već dvije godine kasnije bila je preimenovana u **Compagnie de la Prevote**.

Nije dugo potrajalo i naziv je promijenila u **Gendarmes Nationaux**, nešto poput *nacionalnih žandara*, ali taj je naziv u službenoj uporabi bio samo pet dana jer je postrojba 15. siječnja 1791. dobila ime **Grenadiers-Gendarmes pres de la Representation Nationale**. Kasnije je bila poznata kao **Gardes de la Convention**, a godine 1795. francuski je Direktorat odlučio da u svrhu zaštite svojih članova oformi počasnu gardu - **Garde de l'Honneur**.

Napoleonova imperijalna garda bila je prava mala elitna armija, pod njegovim izravnim zapovjedništvom. Kao armijski korpus imala je pješaštvo, konjicu i topništvo. Okupljala je borce - veterane, koji su se prethodno iskušali na svakoj značajnijoj bojišnici, a osim Francuza u njoj su služili egipatski Mameluci, Talijani, Poljaci,

Nijemci i Francuzi, baš kao i pripadnici manjih europskih naroda.

Imperijalna je armija Napoleonu bila ono što je **Gaju Juliju Cezaru** bila njegova X. legija: protivniku je ulijevala strah u kosti, a svojem zapovjedniku nije bila samo tjelesna garda, već i tajno oružje. U sjećanju suvremenika ostala je kao skup okorjelih i prekaljenih veterana, svojevrsna skupina bandita kojima se krvožednost čitala na licima.

Od početnih 8000 ljudi, do godine 1812. narasla je na više od 60.000. Toliko ih je, naime, odmarširalo u Rusiju, ali samo se manji broj njih vratio. U bici kod **Waterloo** sudjelovalo ih je iznimno mnogo - čak 18.000. U trenutku kad su se pripadnici stare garde morali povući, Napoleon je izgubio bitku. Povike **Vive l'Empereur** (Živio car!), zamjenili su povici: **Sauve qui peut** (Neka se spasi tko može!).

Jurica MILETIĆ

Američka zrakoplovna akademija

www.usafa.af.mil

S obzirom na to da Američku zrakoplovnu akademiju pohađaju i hrvatski stipendisti, u ovom broju *Hrvatskog vojnika* odlučili smo se napisati koju riječ i o web siteu te visoke vojnoškolske institucije. Kao i sve američke vojne Internet stranice i www.usafa.af.mil je vrhunski profesionalno odraden site, s mnoštvom dobroih sadržaja i nizom fotografija u srednje visokoj rezoluciji, postavljenih prema akademskim godinama i vrsti sadržaja.

Već na **Home pageu** uočava se brojnost linkova i mogućnosti pronalaska traženog sadržaja. Cjelokupan tekst na naslovnoj stranici predstavlja linkove za podstranice pa posjetitelju doista nije teško pronaći ono što ga zanima. Stranica je, stoga, potencijalno vrlo zanimljiva kandidatima koji bi se željeli upisati na Akademiju, jer ne samo da se mogu pronaći sve informacije o studiju, nego i o izvannastavnim aktivnostima, kao i linkovi prema Internet stranicama zrakoplovnih postrojbi.

Na kraju, uspoređujući stranice zrakoplovnih akademija drugih država, ne možemo ne primijetiti da je www.usafa.af.mil definitivno jedna od najboljih na koje smo naišli posljednjih godina.

Pripremio Ivan BELINEC

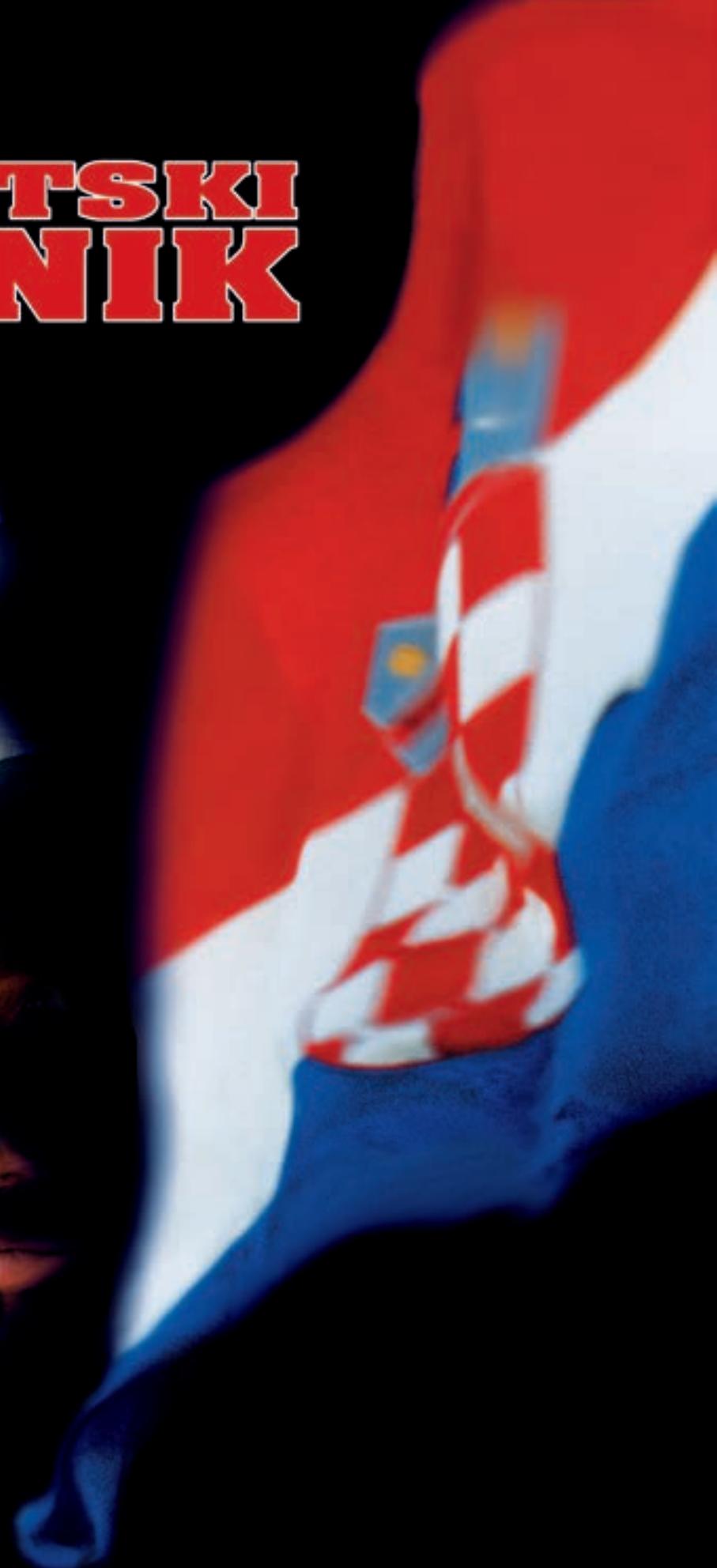
FOTO TJEDNA

Spremni za početak jeseni...

sнимio Dubravko KOVAC

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr